

การศึกษาของญี่ปุ่น*

ยุพา คลังสุวรรณ**

ความเป็นมาของการศึกษา

ญี่ปุ่นเป็นสังคมที่เห็นความสำคัญของการศึกษามาตั้งแต่อดีต ญี่ปุ่นได้รับแนวคิดนี้มาจากจีนและปลูกฝังการเรียนรู้จนล้าหน้าชาติอื่นในทวีปเอเชีย การส่งเสริมการศึกษาของญี่ปุ่นเป็นการส่งเสริมจากรัฐ ในอดีต แม้รัฐจะประกาศกฎหมายและให้ความสนับสนุนการศึกษาก็ตาม แต่การศึกษานั้นก็ยังมุ่งไปสู่บุตรหลานของครอบครัวขุนนางและเพื่อเป้าประสงค์ของรัฐในการผลิตคนเพื่อทำงานให้รัฐ ดังนั้นในการศึกษาของญี่ปุ่น จึงจำเป็นต้องเข้าใจว่า การศึกษาของญี่ปุ่นทำเพื่อใครและด้วยจุดมุ่งหมายอย่างไร

ตั้งแต่การนำระบบการเขียนจากภาคพื้นทวีปเอเชียเข้ามาในญี่ปุ่น ทำให้มีการวางระบบการศึกษาขึ้นในประเทศญี่ปุ่น ชนชั้นปกครองผูกขาดการแสวงหาการเรียนรู้ในการอ่านออกเขียนได้ การนำการอ่าน ระบบการเขียนของจีนเข้ามาในประเทศญี่ปุ่นในช่วงต้นศตวรรษที่ 5 ทำให้เกิดการศึกษาอย่างเป็นทางการขึ้นเป็นครั้งแรก สำหรับคนญี่ปุ่นซึ่งไม่มีภาษาเขียน ระบบการเขียน

* ปรับปรุงจากบทความเสนอในงานประชุมเรื่อง คุณลักษณะและวิธีการเรียนรู้ของคนญี่ปุ่นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ วันที่ 22 ธันวาคม 2545 ณ ห้องกลมมาศ ชั้น 6 โรงแรมสยามซิตี้ ถนนศรีอยุธยา กรุงเทพฯ

** รองศาสตราจารย์ ประจำคณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา และ ผู้อำนวยการสถาบัน เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ของจีนทำให้เกิดความเชื่อมต่อระหว่างความรู้และอำนาจ ระบบการเขียนของจีนมีศูนย์กลางอยู่ที่ แนวคิดขงจื้อในเรื่ององค์การทางการเมืองและแนวปฏิบัติพร้อมทั้งการเรียนวิชาพุทธศาสนา ความคุ้นเคยกับการเรียนคำสอนสำหรับของขงจื้อและเอกสารทางพุทธศาสนา ถือเป็นที่มาของการเป็นผู้นำในยุคนั้น

ก่อนที่จะมีประมวลกฎหมายทะอิโฮ (Taiho Code) การศึกษาสำหรับชั้นปกครองเป็นหน้าที่ของรัฐ นอกจากการศึกษาที่รัฐให้แล้ว พุทธศาสนาก็มีส่วนส่งเสริมการศึกษา ทั้งนี้เพราะพุทธศาสนาให้การศึกษาด้วย การสนับสนุนศึกษาอย่างเป็นทางการและการส่งเสริมการศึกษามีบ่อยครั้งในสมัยเจ้าชายโม่โตกุ (Shotoku ค.ศ. 574 - 622) การตั้งโรงเรียนครั้งแรกเข้าใจว่า มีก่อนการออกกฎหมาย กล่าวกันว่า เจ้าชายโม่โตกุ ได้ตั้งโรงเรียนชื่อ โฮเรียว กักกุมนจิ (Horyu Gakumonji) ซึ่งเป็นโรงเรียนซึ่งตั้งเพื่อให้ผู้เรียนเรียนในวัด โรงเรียนนี้จึงไม่ใช่โรงเรียนในความหมายทั่วไป นักวิชาการที่มาบรรยายที่วัดจะมาจากประเทศจีน โรงเรียนแรกสุดในญี่ปุ่นน่าจะตั้งอยู่ที่เมืองโอมิ (Omi) ซึ่งตั้งขึ้นในสมัยจักรพรรดิเทนชิ (Tenchi ค.ศ. 662 - 671) บันทึกได้กล่าวถึงความก้าวหน้าช่วงที่ตั้งโรงเรียนและความก้าวหน้าทางการศึกษาของยุคนั้น นอกจากนี้ตำแหน่งที่เรียกว่า ฟุมุยะ สุกะชะ โนะ คามิ (Fumuya Zukasa no Kami) ซึ่งเป็นตำแหน่งผู้อำนวยการการศึกษาว่า โรงเรียนตั้งขึ้น และบริหารโดยราชสำนัก ต่อมาในปีที่ 4 ของจักรพรรดิเทมมู (Temmu ค.ศ. 676) ในวิทยาลัยมีศาสตราจารย์และนักศึกษาซึ่งมีการเรียนการสอนทางวิชาการ ตั้งแต่นั้นมาก็มีที่ยืนยันถึงการกล่าวถึงวิทยาลัยที่ชื่อว่า ดะอิงกุกุ หรือ ดะอิงกุกุเรียว (daigakuryo) ในยุคนี้นี้ สถาบันนี้ถูกกำหนดเงื่อนไขในกฎโรงเรียนตามประมวลกฎหมายทะอิโฮ (Taiho Code)

ก่อนที่จะเข้าชายโฌโตกุจะสิ้นพระชนม์ ประเทศญี่ปุ่นมีวัดเกือบ 50 แห่ง และมีอารามที่เป็นที่อยู่ของนางชีที่ได้รับที่ดินและได้รับการสนับสนุนค้ำจุนจำนวนมากกว่าพันรูป ในสถาบันเหล่านี้มีการเรียนพระสูตร มีการเผยแพร่ศาสนา และมีการให้การศึกษากับชนชั้นผู้ดีด้วยซึ่งทำให้การศึกษาของญี่ปุ่นมีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น

การเรียนที่เป็นทางโลกครั้งแรกเกิดขึ้นตามประมวลกฎหมายทะโฮฮิ (Taiho Code) ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการศึกษาของชนชั้นผู้ดีในปี 701 และในปี 718 มีการทบทวนประมวลกฎหมายนี้ ซึ่งทำให้มีการสร้างมหาวิทยาลัยของจักรพรรดิ ที่เรียกว่า ดะอิงักกุเรียว (daigakuryo) ซึ่งเป็นสถาบันตั้งขึ้นโดยได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่เพื่อในการศึกษากับขุนนาง ในประมวลกฎหมายทะโฮฮิ ได้กล่าวถึงกฎเกณฑ์ต่างๆที่ใช้กับครู ผู้บริหาร และข้าราชการที่บริหารมหาวิทยาลัยไว้มากมาย เช่น ตำแหน่ง ดะอิงักกุ โนะ คามิ (daigaku no kami) หมายถึง อธิการบดี ชูเกะ(suke) เป็นตำแหน่งรองอธิการบดี ทะโอโจ (tai - jo) คือ หัวหน้าระดับสูง โฌโจ(shojo) เป็นหัวหน้าระดับล่างและอื่นๆ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการกำหนดเงื่อนไขในการแต่งตั้งศาสตราจารย์ 1 คน จะมีผู้ช่วย 2 คน และอาจารย์สาขาอื่นๆ เช่น ดนตรี วรรณกรรม การเขียนตัวอักษรจีน เป็นต้น ต่อมา มีตำแหน่งปริญญเอกทางกฎหมาย (myoho hakase) ปริญญเอกทางประวัติศาสตร์ (kiden hakase) ปริญญเอกทางวรรณกรรม (bunjo hakase) ทำให้ขอบเขตการสอนของ ดะอิงักกุเรียว กว้างขึ้น ในวิทยาลัยแบ่งการสอนออกเป็น 4 แผนก คือ การตีความคัมภีร์ขงจื้อ (myokyo) การตีความกฎหมาย (myoho) การแต่งเรียงความ (monjo) และเลขคณิต (san) การศึกษาเรื่องเรียงความถือว่าสำคัญที่สุด นักเรียนที่เข้าเรียนใน ดะอิงักกุเรียว (daigakuryo) จะต้องเป็นลูกหลานขุนนางระดับ 5 ขึ้นไป หรือ เป็นลูกหลานของ

คนที่เรียนหนังสือ (fubitobe) ลูกหลานผู้ที่อยู่เหนือระดับ 8 ขึ้นไปสามารถแสดง ความจำนองที่จะเรียนได้ นักเรียนถูกกำหนดให้อ่านตำราโบราณ ลูกหลานขุนนาง จะอยู่อาศัยและเรียนในมหาวิทยาลัยตะอิงกุกุเรียว ส่วนที่อยู่อาศัยสำหรับ ลูกหลานขุนนางในมหาวิทยาลัยมี 2 แบบ คือ จิกิโซ (jikiso) ซึ่งตั้งภายใน มหาวิทยาลัย และ เบดโซ (besso) ตั้งนอกบริเวณมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ยังมีการตั้งโรงเรียนตามต่างจังหวัดที่เรียกว่า โคกุงักกุ (kokugaku) หน้าที่หลักของ โรงเรียน คือ ดูแลและให้การศึกษากับบุตรหลานของผู้ครองในท้องถิ่นเพื่อให้เด็ก ของผู้ครองท้องถิ่นเหล่านี้สามารถทำงานสืบต่อจากบิดาซึ่งเป็นผู้ปกครองท้องถิ่น ได้ อาทิ ลูกหลานของตระกูลฟูจิوارهหลายคนก็เรียนที่มหาวิทยาลัยตะอิงกุกุ (Daigaku)

แม้ระบบการศึกษาจะไม่แพร่กระจายนักในยุคนาระ (ค.ศ. 710 - 749) ยุคเฮอัน (794 - 1185) ยุคกลางของญี่ปุ่น (ยุคคามากุระ 1185 - 1333) และ ยุคมุโระมาจิ (1333 - 1600) แต่เหตุการณ์สำคัญที่เกี่ยวกับการพัฒนาระบบ การศึกษาของญี่ปุ่น ส่วนใหญ่เกิดขึ้นในยุคที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ในระยะแรกจีนมัก มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้อะไรของญี่ปุ่น บันทึกรจีนกล่าวถึง ตัวแทนของ รัฐญี่ปุ่นเยี่ยมเยียนจีนตั้งแต่ ค.ศ. 57 ญี่ปุ่นมอง ตัวเองว่า มีความด้อยในทาง วัฒนธรรมกว่าจีน จีนมีอารยธรรมก้าวหน้ากว่าญี่ปุ่นมากทำให้ญี่ปุ่นกระตือรือร้น ที่จะเรียนรู้จากประเทศจีน

ระบบการศึกษาในประเทศญี่ปุ่นได้รับการยกย่องในเรื่องการสอน คณิตศาสตร์ และเมื่อมีคอมพิวเตอร์ญี่ปุ่นก็มีความสามารถในการสอนเรื่อง คอมพิวเตอร์ ระบบการศึกษาในประเทศญี่ปุ่นเป็นระบบที่เน้นการร่วมมือ ความ เป็นน้ำหนึ่งเดียวกัน และความเป็นระเบียบในสังคม ระบบการศึกษาของญี่ปุ่น

เป็นระบบที่เป็นรูปแบบเดียวกัน การศึกษามีส่วนเป็นแรงผลักดันที่ก่อให้เกิดความเท่าเทียมทางสังคม เปิดโอกาสให้คนญี่ปุ่นได้มีโอกาสเลื่อนชั้นทางสังคม และเพิ่มศักยภาพให้กับประชากรของญี่ปุ่น ซึ่งจะเห็นได้จาก บริษัทญี่ปุ่นในช่วงที่ญี่ปุ่นเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจพอใจที่ได้คนที่มีความรู้เหมาะสมกับวัฒนธรรมองค์กรเข้าไปทำงานในบริษัท

การนำระบบการเขียนของจีนเข้ามาในช่วงต้นศตวรรษที่ 5 ทำให้เกิดการศึกษาอย่างเป็นทางการขึ้นในประเทศญี่ปุ่นศตวรรษที่ 9 เป็นศตวรรษที่การเรียนอย่างเป็นทางการทำให้เกิดการขยายวิชาต่างๆ มากขึ้น การเรียนไม่ได้มุ่งเน้นการเรียนแต่สำหรับขงจื้อเท่านั้น ยังมีการพัฒนาตัว “ คะนะ ” ซึ่งเป็นภาษาเขียนของชาติ การคิดค้นตัวกะนะไม่เพียงทำให้การเรียนรู้เกี่ยวกับจีนน้อยลง แต่ยังทำให้มีการเขียนโคลงกลอนเป็นภาษาพื้นเมืองของญี่ปุ่นมากขึ้น จากราวปี 1100 ถึงต้นศตวรรษที่ 17 ตระกูลนักรบต่างๆ พยายามแย่งชิงอำนาจกัน อันมาจากความอ่อนแอของราชสำนักเกียวโต ญี่ปุ่นเกิดสงครามกลางเมืองเป็นระยะๆ ในปี 1192 มินะโมะโตะ โยริโตะโมะ (Minamoto Yoritomo) ซึ่งมาจากตระกูลนักรบที่มีอำนาจในยุคนั้น ได้ขอให้จักรพรรดิแต่งตั้งตนเป็นโชกุน มินะโมะโตะ เป็นผู้ที่ได้รับอิทธิพลและยังเป็นผู้ส่งเสริมพุทธนิกายเซน จนทำให้พระนิกายเซนเริ่มหันมาเดินทางไปศึกษาที่ประเทศจีน การศึกษาของพระนิกายเซนมีส่วน ทำให้ญี่ปุ่นกลับมาติดต่อกับจีนอีกครั้ง การติดต่อกับจีนทำให้ทั้งแนวคิดและสินค้าของจีนเข้าไปในประเทศญี่ปุ่น มีการฟื้นฟูความสนใจในเรื่องของขงจื้อโดยเฉพาะในบรรดาคนญี่ปุ่นที่มีการศึกษา รูปแบบใหม่ของศิลปะจีนได้รับความนิยมในประเทศญี่ปุ่น แต่การศึกษาของญี่ปุ่นก็ยังมีการพัฒนาและมีการติดต่อกับจีนตลอด วัดพุทธหลายแห่งกลายเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้เกี่ยวกับจีน นอกจาก การสอนภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น และศิลปะแล้ว ยังมีการ

สอนเทคนิคพื้นฐานเกี่ยวกับสงครามให้ชามุไรในปลายปี 1100 กับ จริยธรรมซึ่งเป็นวิถีของนักรบบูชิโด(bushido) ให้กับนักรบ แม้ญี่ปุ่นจะได้รับอิทธิพลจากจีน ญี่ปุ่นก็ยังมีการติดต่อกับประเทศตะวันตก ตั้งแต่ปี 1543 เมื่อพ่อค้าโปรตุเกสเข้ามาค้าขายทางใต้ของ กิวกิว ญี่ปุ่นสนใจเทคโนโลยีตะวันตกมาก โดยเฉพาะปืน และญี่ปุ่นก็สามารถพัฒนาได้

การล่มสลายของชนชั้นผู้ดีในปลายศตวรรษที่ 12 เกิดก่อนการสะสมอำนาจทางเศรษฐกิจและอำนาจทางทหารของชามุไรในท้องถิ่น ชามุไรเหล่านี้ถูกกฎหมายบังคับให้ละทิ้งสิทธิเรียกร้องอันสืบเนื่องจากบรรพบุรุษ

ในด้านการศึกษา เมื่อรัฐบาลกลางญี่ปุ่นไม่เข้มแข็ง ระบบการเรียนเกี่ยวกับทางโลกก็จะไม่ดีพอไปด้วย นอกจากรัฐที่ให้การศึกษาคือเป็นทางโลกแล้ว สถาบันพุทธศาสนายังให้โอกาสการศึกษาทั้งทางธรรมและทางโลกกับพระในวัด และแก่ฆราวาสในชุมชนโดยเฉพาะในทางด้านวิทยาศาสตร์ พุทธศาสนิกายที่มีฐานมั่นคงก็ยังคงเป็นอีกสถาบันหนึ่ง ที่ให้โอกาสการศึกษาแก่ประชาชน พุทธศาสนา มักจะเน้นการศึกษาพระสูตรและพิธีกรรมต่าง ๆ ซึ่งเหมาะกับชนชั้นผู้ดีที่มีทั้งเงินทั้งเวลา และเหมาะกับผู้ที่ไม่ประสบความสำเร็จในทางโลกอย่างเช่นกรณีของผู้ที่อยากเป็นชามุไร และไม่มีโอกาสได้เป็นชามุไร เป็นต้น และบ่อยครั้งวัดต่าง ๆ เหล่านี้จะมีฐานที่มั่นคงทั้งทางเศรษฐกิจและฐานทางทหารซึ่งทัดเทียมกับชามุไร

วัดที่กล่าวข้างต้นจะมีทั้งที่ตั้งอยู่ในเมือง และอยู่ในหมู่บ้านทั่วประเทศ วัดจะได้รับการสนับสนุนทางด้านเศรษฐกิจจากสมาชิกของชุมชนที่อยู่รอบ ๆ วัด จะสอนการอ่าน การเขียน และคณิตศาสตร์ซึ่งเป็นความรู้ที่จะนำไปใช้ในการดำรงชีวิตได้ นอกจากการสอนวิชาต่าง ๆ ที่กล่าวข้างต้น วัดยังสอนศาสนาและ

จริยธรรมให้กับผู้เรียน วัดต่างๆ ที่กล่าวมานี้เริ่มเกิดก่อนโรงเรียนวัดที่เรียกว่า เทราโคยะ (Terakoya) ซึ่งตั้งขึ้นในสมัยเอโดะ (1600 - 1868)

เทราโคยะมักจะหมายถึง โรงเรียนที่ตั้งขึ้นในสมัยเอโดะหรือโทะกูงะวะ เทราโก๊ะ(terako) หมายถึง เด็กวัดหรือเด็กนักเรียนโรงเรียนวัด เทราโคยะ (terakoya) หมายถึง ร้านหรือบ้าน ที่รับสอนนักเรียนเพื่อหาเลี้ยงชีพ เทราโคยะ เป็นโรงเรียนวัดที่บริหารงานคล้ายกับเป็นกิจการของครอบครัว โดยทั่วไป โรงเรียนวัดมักจะมีครูที่เป็นสามเณรอาสาสอนอยู่ 2 คน บางครั้งสามเณรหรือภรรยา สอนคนเดียว โรงเรียนเทราโคยะจะจัดการโดยผู้หญิงเป็นส่วนใหญ่ เด็กที่เรียนใน โรงเรียนวัดจะมีจำนวนประมาณ 50 หรือ 60 คน โรงเรียนเทราโคยะบางแห่ง ซามูไรเป็นเจ้าของซึ่งมักจะเปิดสอนให้เฉพาะลูกซามูไรเท่านั้น แต่โรงเรียนวัด บางแห่งก็เป็นของสามัญชน ในบางหมู่บ้าน ครูในโรงเรียนวัดอาจจะเป็นผู้ชายที่ เกษียณจากงานซึ่งผู้เกษียณอาจเป็นชาวนาที่มีเงิน หรือเป็นหัวหน้าหมู่บ้านซึ่ง รับผิดชอบชุมชนจะมาเป็น การจ่ายค่าสอนให้ครูผู้สอนขึ้นอยู่กับแต่ละโรงเรียน บางครั้งโรงเรียนวัดบางโรงเรียนจะจ่ายในรูปของของขวัญแทนการจ่ายเป็นเงิน

นักรบเดิมเคยใช้วัดในการให้การศึกษาแก่ลูกหลาน ปลายยุคมุโระมะจิ (Muromachi 1336 - 1573) สามัญชนใช้วัดเป็นแหล่งในการให้การศึกษาแก่ ลูกหลานเช่นเดียวกับนักรบ เทราโคยะพัฒนาเป็นสถาบันสำหรับการศึกษาทั่วไป จนกลายเป็นโรงเรียนอิสระ ครูในโรงเรียนเทราโคยะมีทั้งที่เคยเป็นนักรบ พ่อค้า พระในศาสนาพุทธ พระในศาสนาชินโต และแพทย์ ครูมักจะรับผิดชอบสอน นักเรียนประมาณ 20 - 30 คน นักเรียนจะมีอายุ ระหว่างอายุ 6 - 11 ปี วัดเป็น แหล่งที่ทั้งให้การศึกษา และเสริมสร้างความรู้ให้กับสามัญชนในยุค โทะกูงะวะ (Tokugawa)

เทราโคยะส่วนใหญ่มักจะอยู่ตามบ้านมากกว่าวัด จากการสำรวจในช่วงปลายโทะกูงะวะปรากฏมีเพียง 20% ของโรงเรียนเทราโคยะที่มีครูเป็นพระทางพุทธศาสนา จุดมุ่งหมายของเทราโคยะเป็นเรื่องของทางโลก เทราโคยะมักจะตั้งโดยหัวหน้าหมู่บ้าน หรือโดยเอกชน ในปลายโทะกูงะวะมีเทราโคยะมากกว่า 14,000 แห่ง โดยปกติโรงเรียนวัดที่เรียกว่า เทราโคยะ มักจะมีครูดูแลเพียงคนเดียว โรงเรียนเทราโคยะทุกแห่งจะสอนมารยาท และศีลธรรมให้นักเรียนของตนโดยเน้นการเชื่อฟัง ความอารีารอบคันท์เพื่อนบ้านและความรับผิดชอบ

ช่วงยุคโทะกูงะวะ (Tokugawa) เจ้าผู้ครองนครต่าง ๆ มีบทบาทในการสร้างโรงเรียนในที่ดินที่เป็นกรรมสิทธิ์ของตนให้กับสามัญชนอย่างชาวนาช่างฝีมือ พ่อค้า ชามูไร และชนชั้นปกครองที่ไม่มีเงิน แต่ต้องการให้ลูกหลานมีการศึกษาดี ปลายยุคโทะกูงะวะ (Tokugawa) (1867) เด็กชายหญิงมักจะเข้าโรงเรียนวัด ในยุคนั้นโรงเรียนวัดจัดว่า เป็นโรงเรียนประถมที่รู้จักกันแพร่หลายในบรรดาสามัญชน

การศึกษาของญี่ปุ่นในยุคแรก จะเป็นการศึกษาโดยใช้หลักการสอนแบบขงจื้อ การสอนแบบนี้สร้างจริยธรรมและความสามารถในการบริหารรัฐให้แก่ผู้เรียน

ลัทธิขงจื้อสอนว่า การศึกษาจะไร้คุณค่าถ้าผู้ที่ศึกษาไม่ใช่คนที่มีนิสัยดี (good character) ผู้ที่มีคุณธรรมก็เป็นปราชญ์ได้ สามารถทำให้ผู้ศึกษากลายเป็นนักปราชญ์ได้ การศึกษาอย่างต่อเนื่องและศึกษาอย่างขมักเขม้น ผู้ที่ศึกษาจะต้องมีวินัยและต้องประพฤติตัวตามค่านิยมของขงจื้อ ในสังคมจีน ขงจื้อเป็นนักปราชญ์ที่มีความสามารถทุกอย่าง ขงจื้อไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญ ในแนวคิดตาม

สำหรับขงจื้อ การสร้างผู้มีนิสัยดี จะนำไปสู่การศึกษาที่ดี ผู้ที่มีนิสัยดีและการศึกษาดีจะนำไปสู่ความสำเร็จทางวิชาการที่ดี แนวคิดนี้ทำให้คนญี่ปุ่นเชื่อว่าอะไรที่ดีหรืออะไรเร็วขึ้นกับสิ่งแวดล้อม มากกว่าขึ้นกับปัจเจกชน

ลัทธิขงจื้อเป็นลัทธิที่เน้น "สังคมที่ดี" ซึ่งมีการจัดลำดับชั้น และมีความกลมเกลียว สังคมที่ดีจะเกิดขึ้นได้ สังคมจะ

1. ต้องรักษาความเป็นสังคมเกษตรกรรมไว้ให้ดี
2. ต้องมีโครงสร้างการจัดลำดับชั้น เช่นมีชนชั้นผู้ดี(gentry) ชาวนา ช่างฝีมือ พ่อค้า นักบวช และ คนต่ำต้อยหรือคนนอกชนชั้น ("mean" people)
3. ต้องปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ที่กล่าวไว้ในความสัมพันธ์ทั้ง 5 ของขงจื้อ
4. ต้องมีความจริงใจ ความจงรักภักดี ความเพียรพยายาม ความสุภาพ มีความเคารพต่อผู้มีอำนาจ ต่อพ่อแม่และต่อผู้อาวุโส ต้องมีความเมตตากรุณา (benevolence) ความร่วมมือ เชื่อฟัง ไม่เห็นแก่ตัว รู้หน้าที่ มีความกลมเกลียว มีระเบียบแบบแผน และมีความประพฤติดี

ขามุไรเป็นชนชั้นที่มีสิทธิพิเศษ และเป็นชนชั้นที่อยู่ในเป่าสายตาของชนชั้นอื่น ขามุไรจะมีรูปแบบของวัฒนธรรม และสิทธิพิเศษ ความต่างของรูปแบบวัฒนธรรมของขามุไร ทำให้เกิดการตั้งกักกุนโจ (Gakumonjo) ขึ้น กักกุนโจเป็นโรงเรียนซึ่งตั้งอยู่ภายในบริเวณที่อยู่อาศัยของครอบครัวขามุไรชั้นสูง โรงเรียนประเภทนี้จะจัดแบบเอกชน ซึ่งเป็นการจัดระหว่างครูและลูกศิษย์

เช่น โรงเรียนอะชิกะวะ (Ashikaga Gakko) ซึ่งเป็นโรงเรียนที่สร้างขึ้นโดยตระกูลอะชิกะวะ ในช่วงต้นของยุค คามาคุระ (1185-1382) และมีการฟื้นฟูใหม่อีกครั้งใน 1439 ซึ่งตรงกับยุคโมโระมาจิโดยนักรบชื่อ อุเอซุจิ โนริสะเนะ (Uesugi Norizane 1411-1466) ซึ่งเปิดให้สำหรับพระ และชามูไรที่มีอำนาจในท้องถิ่นเท่านั้น

อุเอซุจิ โนริสะเนะ (Uesugi Norizane) เป็นผู้นำทางทหารในยุคโมโระจิ (1333 - 1568) อุเอซุจิเป็นสมาชิกของตระกูลนักรบ อุเอซุจิได้ปฏิรูปหลักสูตรการสอน ปรับปรุงห้องสมุดให้ดีขึ้น และแต่งตั้งพระโนนิกายเซนเป็นผู้ดำเนินการโรงเรียน หลักสูตรของโรงเรียนจะเน้นการเรียนรู้คำสอนตามตำหรับขงจื้อ เน้นความหลากหลายในการศึกษาโดยอยู่บนพื้นฐานของตำราอี้จิง ในช่วงปี 1570 มีสงครามกลางเมือง โรงเรียนเริ่มสอนวิชาทหาร วิทยาศาสตร์ และวิชาที่เกี่ยวกับยา นักศึกษาที่จบจากโรงเรียนนี้มักจะเป็นที่ปรึกษาในด้านการทหาร

เทราโคยะ เป็นโรงเรียนวัดที่เปิดสอนทั้งการเขียน การอ่านภาษาญี่ปุ่น และสอนภาคปฏิบัติ เช่น การใช้ลูกคิดและสอนทำบัญชี เป็นต้น เนื้อหาการสอนของโรงเรียนวัด(เทราโคยะ)สามารถใช้ในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะผู้ที่จะเป็นพ่อค้าหรือผู้ที่เป็นหัวหน้าได้ จากการสัมภาษณ์เจ้าของโรงเตี๊ยมในกุมมะ (Gumma) ปรากฏว่า โรงเตี๊ยมที่ผู้เขียนเคยไปพักอยู่ที่เมืองกุมมะ (Gumma) นั้นในอดีตเคยเป็นโรงเรียนวัด (terakoya) แม้เดิมโรงเตี๊ยมแห่งนี้จะเคยเป็นโรงเรียนวัด ต่อมาสถานที่นี้ได้เปลี่ยนเป็นร้านขายขนมและก็มาเป็นโรงเตี๊ยมอีก เจ้าของ โรงเตี๊ยมเล่าว่า โรงเรียนวัดหลายแห่งซึ่งเป็นของเอกชนจะเปลี่ยนอาชีพตามความถนัดของลูกหลานของเจ้าของสถานที่ทั้งสิ้น

คริสต์ศาสนาก็เป็นอีกทางหนึ่งที่ทำให้การศึกษาของญี่ปุ่นในยุคกลางแพร่กระจายออกไป แต่ผู้นำในสมัยโทะกูงะวะไม่ไว้วางใจชาวต่างชาติ เพราะเป็นแหล่งอำนาจใหม่ และเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่ท้าทายคำสอนเดิม หลังการเข้ามาของโปรตุเกสในปี 1549 มิชชันนารีนิกายเยซูอิต เริ่มตั้งโรงเรียนประถมทั่วประเทศเพื่อให้เด็กมีโอกาสเรียนหนังสือ และในขณะเดียวกันก็เป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับนิกายของตนเองในชุมชน ระหว่างปี 1561-1583 มีโรงเรียนประเภทนี้ถึง 200 โรงเรียนที่สอนการอ่าน การเขียน เรียงความ ร้องเพลง ภาษาลาติน และคณิตศาสตร์ เข้าใจว่ายุคนั้นนักเรียนมีประมาณ 40-70 คน ช่วงต้นของปี 1580 มิชชันนารีเหล่านี้ได้เปิดโรงเรียนสอนศาสนาซึ่งโรงเรียนจะเปิดสอน 2 ระดับคือ สอนระดับมัธยม และสอนระดับสูงกว่ามัธยมกับผู้ที่จะเป็นบาทหลวง นักเรียนระดับมัธยมจะเรียนเป็นภาษาญี่ปุ่น เรียนภาษาลาติน เรียนคำสอนของศาสนาคริสต์ พุทธศาสนา ประวัติศาสตร์ การแต่งเรียงความ และการร้องเพลง นอกจากหลักสูตรปกติของโรงเรียนแล้ว โรงเรียนยังมีการสอนวาดเขียน แกะสลัก การพิมพ์ การทำอแกน การทำนาฬิกา และการทำเครื่องมือที่ใช้ในดาราศาสตร์ นักเรียนมีประมาณ 20-30 คน ส่วนการเรียนขั้นสูงกว่าระดับมัธยมจะเป็นการเรียนเรื่องศาสนา และปรัชญา

สมัยโทะกูงะวะ (Tokugawa 1600-1868) เป็นสมัยที่ประเทศสงบ โทะกูงะวะเป็นสังคมของชนชั้นนักรบ การศึกษาจึงเป็นเรื่องการฝึกฝนนักรบ การศึกษาของชามูไรได้มีการเปลี่ยนแปลงในยุคโทะกูงะวะหรือสมัยเอโดะ พ่อค้ำมีอำนาจทางเศรษฐกิจ และมีอิทธิพลในสังคม ผลทำให้การศึกษาของคนที่อยู่อาศัยในเมืองสูงขึ้น และมีรูปแบบขององค์กรต่างจากนักรบ ยุคนี้ต้องแยกการศึกษาของชนชั้นชามูไรซึ่งมีตำแหน่งสูงในสังคมออกจากการศึกษาของสามัญชนซึ่งต้องรับใช้ชามูไร สามัญชนค่อยๆมีอำนาจ และมีอิทธิพลในสังคม

ในขณะที่นักเรียนยังศึกษาตามแบบเดิมและมีจุดมุ่งหมายเดียวกับยุคกลาง นักเรียนในยุคนี้ ไม่มีสนามรบ จึงทำให้การศึกษาสำหรับนักเรียนจะต้องเปลี่ยนไป โรงเรียนที่ใหญ่ที่สุดสำหรับครอบครัวนักเรียนในยุคโทะกูงะวะตั้งขึ้นโดยโชกุนในยุคเดียวกัน โทะกูงะวะ อิเอะยะสุ มีความสนใจในลัทธิขงจื้อมาก อิเอะยะสุ ไม่เพียงเข้าฟังการบรรยาย แต่ยังให้การสนับสนุนการศึกษาเกี่ยวกับขงจื้อ และยังส่งเสริมให้ชะยะมิ ราสั่น (Hayashi Razan 1583-1657) เป็นผู้บรรยายหลัก ในขณะเดียวกันยังสร้างโรงเรียนเอกชนสำหรับครอบครัวยะชิที่มิโนบุกะโอกะ (Shinobugaoka) เพื่อให้สมาชิกของตระกูลได้ศึกษา และบรรยายเกี่ยวกับขงจื้อ ยุคนี้รัฐเน้นให้ความสนใจกับการศึกษามาก แต่การศึกษาก็ยังเป็นการศึกษาสำหรับลูกหลานของชนชั้นปกครองอยู่ โรงเรียน“โชมเฮอิโกะ” (Shoheiko¹) ซึ่งเป็นโรงเรียนสำหรับบุตรหลานชนชั้นปกครอง คือ บุตรหลานของโชกุน , โรงเรียน“ฮันโกะ” (Hanko²) เป็นโรงเรียนที่ตั้งขึ้นในที่ดินของขุนนาง เป็น

¹ ในปี 1630 ชะยะมิ ราสั่น (Hayashi Razan) ได้สร้างโรงเรียนและห้องสมุดที่ อุเอะโนะ (ueno) ในเมืองโคเกียว ภายใต้การอุปถัมภ์ของ โชกุน โทะกูงะวะ อิเอะมิทซุ (Tokugawa Iemitsu) ในปี 1691 โรงเรียนนี้ได้ย้ายไปที่ยูชิมะ (yushima) ในเขตคันดะ (Kanda) การปฏิรูปคันเซอิ (Kansei Reforms) 1789-1793 ทำให้โรงเรียนต้องจัดวางนโยบายใหม่ และตั้งเป็นโรงเรียนสำหรับ โชกุนอย่างเป็นทางการ และเรียกว่า โชมเฮอิโกะ กะกุนมอนโช (Shoheiko Gakumonsho) แต่มักจะเป็นที่รู้จักในชื่อย่อ โชมเฮอิโกะ (Shoheiko) หลังปฏิรูปเมจิในปี 1868 รัฐบาลยึดโรงเรียนและเลิกกิจการ ในปี 1870

² เป็นโรงเรียนที่โคเมียวในแต่ละเขตตั้งขึ้นในยุคเอโดะ (ยุคโทะกูงะวะ) โรงเรียนประเภทนี้อยู่จนกระทั่งปี 1871 เพื่อให้การศึกษาแก่บุตรหลานของตน โรงเรียนฮันโกะถูกยกเลิกไปพร้อมกับการยกเลิกอาณาจักรของโคเมียวทั้งหลาย โรงเรียนฮันโกะสอนแนวคิดขงจื้อเพื่อปลูกฝังนักรบปลายยุคเอโดะ บุตรหลานของชนชั้นอื่นสามารถเข้าโรงเรียนนี้ได้ ได้มีการขยายหลักสูตรจากการศึกษาดามคำหรัสขงจื้อไปจนศึกษาเรื่องราวของญี่ปุ่น แพทย์และเรื่องราวตะวันตก ซึ่งรวมคณิตศาสตร์ ดาราศาสตร์ วิชาทหาร วิชาว่าด้วยการเคลื่อนไหวของกระสุนปืน นักเรียนจะเข้าเรียนตั้งแต่อายุ 7-8 ขวบจนอายุ 15-20 ปี จนกระทั่งราวปี 1860 มีโรงเรียนประเภทนี้มากกว่า 200 แห่ง ทั่วประเทศญี่ปุ่น

โรงเรียนประจำเขตของบุตรหลานนักรบ โรงเรียน "ชิจูกุ" (Shijuku) เป็นโรงเรียนเอกชนสำหรับบุตรหลานนักรบ โรงเรียน "ชิจูกุ" (Shijuku) บางแห่งก็รับสามัญชนเข้าเรียนแต่ก็รับน้อยมาก โรงเรียนประเภทนี้มักใช้บ้านครูเป็นห้องเรียน หลักสูตรของโรงเรียนขึ้นอยู่กับพื้นฐานการศึกษาของครู มาตราฐานการศึกษาของโรงเรียนจะดีกว่า โรงเรียนวัด (เทราโคยะ) นักเรียนจากโรงเรียนชิจูกุจะมาจากทั่วประเทศและ มาจากทุกชนชั้น เนื่องจากชิจูกุเป็นโรงเรียนเอกชนจึงไม่อยู่ในการควบคุมของรัฐ หลักสูตรของชิจูกุจะแตกต่างกันไปตามขนาดของโรงเรียน แต่ที่สำคัญคือ มีการศึกษาเกี่ยวกับลัทธิขงจื๊อ ปรัชญา การแพทย์ การเดินเรือ การทหาร วิศวกรรม โรงเรียนชิจูกุจะให้ประกาศนียบัตรแก่ผู้จบการศึกษาของโรงเรียน อาจจะกล่าวได้ว่า โรงเรียนชิจูกุทำให้ระบบการศึกษาก้าวหน้าด้วยความสามารถมากกว่าเป็นเรื่องการสอนให้แก่ของชนชั้นนักรบ ทั้งโรงเรียนชิจูกุ และโรงเรียนวัด (เทราโคยะ) ต่างได้รับอิทธิพลจากลัทธิขงจื๊อ ยุคโทกะงะวะะเป็นยุค ที่เน้นกลุ่ม และเน้นการจัดลำดับชั้น การเป็นกลุ่มและการจัดลำดับไม่เพียงเป็นค่านิยมหลักทั้งในโรงเรียน และยังเป็นอุดมการณ์ของยุคโทกะงะวะะด้วย ยุคนี้ ครูจะได้รับการนับถือจากนักเรียนมาก และการเรียนถือเป็นคุณธรรม (virtue) อย่างหนึ่ง

จากประเภทของโรงเรียนที่เปิดสอนอยู่ในประเทศในช่วงนั้น จะเห็นว่าการศึกษารส่วนใหญ่ก็เพื่อบุตรหลานของชนชั้นที่ปกครองประเทศ รัฐไม่ได้ให้ความสนใจกับการศึกษาสำหรับสามัญชน สามัญชนที่ต้องการให้บุตรหลานเรียนหนังสือจะไปเรียนในโรงเรียนวัด และที่โรงเรียนชิจูกุซึ่งรับสามัญชน แต่โรงเรียนชิจูกุก็เปิดรับสามัญชนให้เข้าเรียนน้อยมาก ต่อมาความต้องการการศึกษามีมากขึ้น ผู้นำชุมชนจึงได้รวมตัวกันและก่อตั้งโรงเรียนขึ้น ซึ่งในระยะแรกก็จะมีเฉพาะบุตรหลานของผู้นำชุมชนเท่านั้น แม้รัฐจะจัดการศึกษาให้กับทุกระดับไม่ได้ และ

ไม่ค่อยจะสนใจที่จะให้การศึกษาแก่สามัญชนมากนัก ชุมชนใดที่ต้องการให้บุตรหลานของตนเองศึกษา จะพยายามช่วยเหลือกันเองภายในชุมชน มิใช่เพียงชุมชนต้องช่วยเหลือตนเองด้วยการตั้งโรงเรียนให้ลูกหลานของตนเองเท่านั้น แม้กระทั่งการหาเลี้ยงชีพและการเงินในระดับหมู่บ้านก็ต้องช่วยเหลือกันเองเช่นกัน

ปัญหาของยุคโทเกงวะคือไม่มีระบบโรงเรียนของชาติ โรงเรียนที่เป็นทางการยังคงเน้นชนชั้น แพศ และสถานที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ (Lucien Ellington, 1992 : 20 - 21)

ในช่วงปฏิรูปเมจิในปี 1868 รัฐบาลใหม่ของเมจิประกอบด้วยกลุ่มเล็กๆ ซึ่งเคยเป็นชาวมุไรฮุมบังกับให้ละทิ้งสิทธิที่ควรจะได้บรรพบุรุษที่เป็นนักรบใน ยุคโทเกงวะ ผู้นำใหม่สร้างเอการิปไตย (autocracy) ในนามของจักรพรรดิเมจิ ช่วงที่ญี่ปุ่นมีปัญหาการเมือง(ภายในประเทศ) ผู้นำเมจิถูกบังคับให้เซ็นสัญญากับชาวตะวันตกในสัญญาที่เซ็นญี่ปุ่นถูกห้ามในเรื่องการเก็บภาษีศุลกากรสินค้า ตะวันตกที่ขายในประเทศญี่ปุ่น สถานการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้ญี่ปุ่นยอมรับสภาพยาก ญี่ปุ่นรณรงค์โฆษณาชวนเชื่อด้วยจุดมุ่งหมายจะสร้างเศรษฐกิจและการทหารให้เข้มแข็งให้ทัดเทียมกับประเทศที่มีอำนาจในประเทศตะวันตก ญี่ปุ่น รู้ว่า การศึกษาเป็นกุญแจสำคัญนำไปสู่ความทันสมัย ญี่ปุ่นได้ทั้งระบบศักดินา และนำสังคมเข้าสู่ความทันสมัยตามแบบตะวันตก ในสมัยเมจิตอนต้น คือ ช่วงเริ่มแรกสุดของการปฏิรูปการศึกษา (1868-1880) ผู้นำของเมจิตอนต้น มีความตั้งใจอย่างแรงกล้า และเป็นผู้ให้อิทธิพลแก่การศึกษา หลัง 1868 ญี่ปุ่น ได้สร้างภาพให้ประชาชนเข้าใจว่า ความต้องการชาติต้องมาก่อนความต้องการส่วนบุคคล รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการญี่ปุ่นคนแรกชื่อ โมริ อาริโนะริ (Mori

Arinori 1847-1889) ซึ่งอยู่ช่วง 1885 - 1889 ได้กล่าวกับนักเรียนในปี 1885 ว่า "ประเทศของเรา(ญี่ปุ่น)ต้องขยับจากประเทศที่จัดอยู่ในระดับ 3 ไปเป็นประเทศที่จัดอยู่ในระดับ 2 และจากประเทศที่จัดอยู่ในระดับ 2 ไปเป็นระดับ 1 และในที่สุดจะต้องอยู่ในฐานะผู้นำของประเทศต่างๆในโลก วิธีที่จะทำให้ได้ตามจุดมุ่งหมายคือ ต้องวางพื้นฐานการศึกษา" การเรียนเป็นกุญแจไปสู่ความสำเร็จของชีวิตในอนาคตจะไม่มีชุมชนไหนที่มีครอบครัวที่ไม่รู้หนังสือ ในการบริหารโรงเรียนจำต้องจำใส่ใจไว้ว่า สิ่งที่ทำไม่ใช่เพื่อนักเรียน แต่เพื่อประโยชน์ของประเทศ (Harry Wray, 1999 : 43)

ผู้นำเมจิสนใจใช้โรงเรียนเพื่อสั่งสอนนักเรียนให้ซึมซาบในเรื่องการศึกษาในเรื่องคุณธรรมของชาบูโร และในเรื่องการค้า ผู้นำเมจิคิดว่าการศึกษาคือเรื่องสำคัญสำหรับคนญี่ปุ่นยุคใหม่ ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 คุณธรรมที่ทหารญี่ปุ่นปฏิบัติด้วยเกียรติยศ คือ ความจงรักภักดี ความกล้าหาญ ความอดทน และบางครั้งก็ใช้แนวความกระตือรือร้นจนคลั่ง (Approach fanaticism)

ยุคเมจิตั้งนโยบายไว้ 2 อย่าง คือ ส่งเด็กหนุ่มญี่ปุ่นไปประเทศอุตสาหกรรม รัฐให้คนญี่ปุ่นไปเรียนทุกอย่างตั้งแต่เรื่องธนาคาร จนกระทั่งกฎหมายรัฐธรรมนูญ และให้นำผู้ที่มีความรู้ความสามารถจากสหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส และเยอรมัน เข้ามาในประเทศญี่ปุ่นเพื่อสอนและถ่ายทอดให้คนญี่ปุ่นมีความรู้ความชำนาญ ด้วยอัตราเงินเดือนสูง

ในขณะที่ช่วง 1870 เป็นช่วงที่ การเรียนรู้เกี่ยวกับตะวันตกเป็นที่นิยมประมาณปี 1880 ผู้กำหนดนโยบายพัฒนาของญี่ปุ่นเป็นห่วงว่า คนญี่ปุ่นจะลืมนโยบายสำคัญของการศึกษา ญี่ปุ่นต้องการสร้างประชาชนที่มีความภักดีต่อ

ประเทศ รัฐบาลกลางซึ่งมีอำนาจเกี่ยวกับการศึกษาโดยเฉพาะในการกำหนดนโยบาย ดังนั้นในปี 1881 รัฐได้ออกกฎหมายให้เลิกตำราเรียนของท้องถิ่นไป และมาบังคับให้ใช้หนังสือที่ได้รับการรับรองจากรัฐบาลเท่านั้น (Lucian Ellington, 1992 : 23)

ในปี 1872 ประมวลกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาได้วางพื้นฐานระบบการศึกษาจนกลายเป็นระบบการศึกษาของชาติ ประมวลกฎหมายที่กล่าวนี้ได้มีการปรับเน้นไปใช้แนวคิดแบบตะวันตกมากกว่าแนวคิดแบบขงจื้อ ในช่วง ปี 1870 มี โรงเรียนประถมศึกษาตั้งขึ้น 20,000 แห่งทั่วประเทศ นอกจากโรงเรียนประถมศึกษา ยังมีการเปิดโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา และโรงเรียนอาชีวศึกษา แต่เนื่องจากรัฐมีปัญหางบประมาณ ประชาชนบางส่วนจึงต้องเรียนแบบอย่างที่เคยสอนในสมัยโทเุงะวะ

เมื่อการศึกษาแบบตะวันตกถูกนำเข้ามาในประเทศญี่ปุ่นเพื่อพัฒนาประเทศญี่ปุ่น รัฐบาลเริ่มด้วยการตั้งระบบโรงเรียนแบบใหม่ ในปี 1872 (ซึ่งเป็นช่วงหลังจากที่ประเทศในยุโรป ได้จัดตั้งระบบโรงเรียนระดับประเทศขึ้น) ญี่ปุ่นจึงพยายามขยาย และปรับปรุงคุณภาพการศึกษาเพื่อให้ทันสมัยตามประเทศตะวันตก ในปี 1902 มีเด็กญี่ปุ่นเข้าโรงเรียนประถมจำนวนมากเกิน 90 % ซึ่งเป็นช่วงหลัง 30 ปี ของการก่อตั้งระบบโรงเรียน อัตราส่วนของนักเรียนที่ไปเรียนมัธยมศึกษาค่อยๆเพิ่มขึ้นจนกระทั่งเท่ากับ 25% ในปี 1940 ปลายปี 1950 ซึ่งเป็นช่วงหลังจาก สงครามโลกครั้งที่สองญี่ปุ่นเริ่มเข้าสู่ยุคความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจญี่ปุ่นสามารถขยายโอกาสการศึกษาระดับสูงให้แก่คนของตน ในปี 1985 แนวโน้มการเข้าชั้นมัธยมปลายมีเกิน 94% และศึกษาต่อสูงกว่าชั้นมัธยมปลายมีถึง 37 %

ยุคเมจิเป็นยุคการปฏิพื้นฐานการศึกษาแบบสมัยใหม่ รัฐบาลเมจิเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษา รัฐมองการศึกษาเป็นเครื่องมือในการนำพาประเทศไปสู่การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมอารยประเทศได้โดยเฉพาะประเทศทางตะวันตกที่มีเทคโนโลยีสูง

สมัยเมจิ มีคำขวัญว่า ฟุโคกุ เกียวเฮอิ (Fukoku Kyohei) ซึ่งหมายถึงประเทศมั่งคั่งและประเทศเข้มแข็ง และโฌกุซัง โกเกียว (Shokusan Kogyo) หมายถึง เพิ่มผลผลิตและส่งเสริมอุตสาหกรรม รัฐบาลเมจิได้ให้การสนับสนุนการศึกษาอย่างเต็มที่ตั้งแต่การส่งคนญี่ปุ่นไปเรียนและศึกษาดูงานในต่างประเทศ รวมทั้งออกพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ แต่ต้องเข้าใจว่า การศึกษาของประเทศญี่ปุ่นนั้น เป็นการศึกษาที่สอนไม่ใช่เพื่อตัวผู้เรียนจะได้เจริญก้าวหน้าในวิชาชีพ แต่เป็นการศึกษาที่ผู้เรียนต้องศึกษาเพื่อประเทศชาติ แต่ในขณะเดียวกัน ผู้เรียนก็จะมีโอกาสที่ดีในทางสังคมด้วย

เมื่อรัฐบาลเมจิต้องการให้คนญี่ปุ่นทุกคนได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรม และเพื่อให้สังคมญี่ปุ่นทันสมัยทัดเทียมกับอารยประเทศ ดังนั้นช่วงปี 1879-1907 จึงเป็นช่วงลองผิดลองถูกในด้านการศึกษาของรัฐบาล การเปลี่ยนแปลงในระบบการศึกษาที่เกิดขึ้นเป็นการเปลี่ยนจากการศึกษาภาคบังคับในชั้นประถมศึกษาจาก 8 ปี เป็น 4 ปี และต่อมาเป็น 6 ปี ในปี 1945 ญี่ปุ่น แพ้สงคราม โรงเรียนถูกกระเบิดทำลาย การแพ้สงครามโลกครั้งที่สองของญี่ปุ่นทำให้สหรัฐอเมริกาเข้ามามีครอบครองญี่ปุ่น ทำให้เกิดการปฏิรูปในระบบการศึกษาญี่ปุ่น ส่วนหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาเป็นการเปลี่ยนแปลงและเป็นการปฏิรูปด้วยการแนะนำของคณะนักการศึกษาชาวอเมริกันในปี ค.ศ. 1946 การปฏิรูปครั้งนี้ต้องการวางแนวทางสู่ประชาธิปไตย ให้การศึกษาเผยแพร่สู่

ประชาชนให้มากยิ่งขึ้น และให้มีความเท่าเทียมในการศึกษา การปฏิรูปการศึกษาต้องการเข้ามาแทนระบบการศึกษาแบบชาตินิยมที่เคยสอนกันมาในญี่ปุ่นช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง

รัฐธรรมนูญญี่ปุ่นในปี 1947 และกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาในช่วงที่สหรัฐอเมริกาครอบครองญี่ปุ่น ล่วงผลให้เกิดการเปลี่ยนในระบบพื้นฐานของโรงเรียน การปฏิรูปการศึกษาหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เสริมความสำเร็จในการพัฒนาและช่วยผลักดันการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจญี่ปุ่น การปฏิรูปการศึกษาทำให้ประชาชนซึ่งเดิมสนใจเรื่องการศึกษาเห็นหนทางความก้าวหน้า และส่งลูกหลานเข้าเรียนหนังสือมากขึ้น ญี่ปุ่นได้กลายเป็นประเทศที่ประสบความสำเร็จในการมีประชากรที่ได้รับการศึกษาระดับสูงมากที่สุดในโลก

ประมาณ 40 ปี หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 การศึกษาของญี่ปุ่นก็ประสบกับปัญหาหลายอย่าง เช่น อัตราการเกิดของเด็กที่น้อยลง ปัญหาเรื้อรังในเรื่องเด็กหนีโรงเรียน ปัญหาเยาวชนเสเพล เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันก็มีการแข่งขันเพื่อสอบเข้าโรงเรียนและมหาวิทยาลัยที่ทั้งดีและมีชื่อเสียงด้วย เมื่อสังคมเน้นการแข่งขันในการสอบเข้าโรงเรียนและมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง นักเรียนต่างก็หันมาเรียนท่องจำเพื่อสอบแข่งขัน เด็กต้องเข้าโรงเรียนกวดวิชา (Juku)³ ตั้งแต่อายุยังน้อยเพื่อเตรียมตัวสอบแข่งขัน ในปี 1977 กระทรวงศึกษาธิการได้ทำ

³ จูกู (Juku) เป็นโรงเรียนกวดวิชาเอกชน ในสมัยเอโดะ (1600 - 1868) คำว่า จูกู หมายถึง โรงเรียนเล็กๆ ที่ตั้งขึ้นโดยนักวิชาการที่สอนศิลปการต่อสู้ (martial arts) ความชำนาญพิเศษบางอย่างหรือปรัชญา ในช่วงคันเมจิ (1868 - 1912) จูกูกลายเป็นโรงเรียนสอนวิชาเฉพาะอย่าง ปัจจุบันจูกูอาจสอนวิชาที่ไม่เกี่ยวกับวิชาการ เช่น ศิลปะและกีฬา หรือจะสอนวิชาที่จะเตรียมสอบเข้าโรงเรียนจูกูบางแห่งให้นักเรียนใส่ผ้าคาดหัวเพื่อประกาศความมุ่งมั่นของตนที่จะเข้าโรงเรียนมัธยมที่มีชื่อเสียง

การสำรวจปรากฏว่า มีโรงเรียนกวดวิชาที่เรียกว่า จูกุ ถึง 22,000 โรงเรียน ซึ่งมีนักเรียนอยู่ประมาณ 1 ล้านคน หนึ่งในสามของนักเรียนเป็นนักเรียนมัธยมต้น เกือบหนึ่งในสี่เป็นนักเรียนทั้งหมดเกรด 4,5,6 จากปี 1977 โรงเรียนกวดวิชาเพิ่มขึ้นเรื่อยจนเกิน 47,000 แห่ง 70% ของโรงเรียนกวดวิชาก่อตั้งขึ้นในปลายปี 1970 และในปี 1997 มีโรงเรียนกวดวิชาเพื่อเตรียมตัวเข้าเรียน 150 แห่ง เฉพาะในเมืองโตเกียวเมืองเดียว (Harry Wray, 1999 : 155)

นักเรียนที่กวดวิชาแล้ว ก็ยังสอบเข้ามหาวิทยาลัยไม่ได้ที่ใจไม่ได้ ญี่ปุ่นเรียกนักเรียนที่สอบเข้ามหาวิทยาลัยไม่ได้ว่า โรนิน (ronin) นักเรียนที่ได้ชื่อว่า เป็นโรนินและยังต้องการสอบเข้ามหาวิทยาลัยดีๆ โรงเรียนกวดวิชาสำหรับโรนิน เรียกว่า โยบิโกะ (yobiko) ผู้ที่เรียนที่โรงเรียนยูบิโกะจะเป็นผู้ที่ต้องการสอบเข้ามหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงของแต่ละเมืองเท่านั้น นักเรียนบางคนที่ยังเรียนอยู่ชั้นมัธยมที่ต้องการเตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัย อาจใช้เวลาสุดสัปดาห์เข้าไปเรียนกวดวิชาที่โรงเรียนโยบิโกะได้ โรงเรียนยูบิโกะเป็นโรงเรียนที่สอนประเภทติวเข้ม บางโรงเรียนจะเป็นทั้งโรงเรียนกวดวิชาแบบผสม คือ เป็นทั้งจูกุ และโยบิโกะไปด้วย นักเรียนที่เรียนเก่งจากมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงบางคนหาเงินด้วยการเป็นครูสอนในโรงเรียนกวดวิชาจูกุ โรงเรียนยูบิโกะอีกประเภทหนึ่งจะติวเข้มให้นักเรียนที่เคยสอบเข้าโรงเรียนแพทย์แล้วสอบพลาดและยังต้องการสอบใหม่ ค่าเล่าเรียนของโรงเรียนกวดวิชาเฉพาะทางมักจะแพงกว่าโรงเรียนกวดวิชายูบิโกะทั่วไป 3-10 เท่าตัว จำนวนนักเรียนที่สอบเข้ามหาวิทยาลัยไม่ได้มีเพิ่มขึ้นทุกปี ดังนั้นโรงเรียนกวดวิชายูบิโกะจึงยังเป็นที่ต้องการอยู่

โรงเรียนจุฑาและยูบิโกะบางแห่งมีการสอบเพื่อคัดเลือกนักเรียนที่จะเรียนในโรงเรียน โรงเรียนกวดวิชาทั้ง 2 ประเภทนี้จะสอนโดยทดสอบนักเรียน คล้ายกับการสอบเข้ามหาวิทยาลัยแต่การทดสอบจะทำอย่างสม่ำเสมอ บางโรงเรียนจะทดสอบอาทิตย์ละครั้ง บางโรงเรียนก็ทดสอบเดือนละครั้ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับโรงเรียน หลังการสอบโรงเรียนจะจัดห้องให้นักเรียนเรียนตามคะแนนที่นักเรียนสอบได้ในแต่ละครั้งที่ทดสอบ ด้วยวิธีนี้นักเรียนที่เรียนจะตั้งใจเรียน การสอบของโรงเรียนจะสร้างความรู้สึกลึกซึ้งที่อยากจะแข่งขันตลอดเวลาให้นักเรียน

สำหรับครูที่สอนในโรงเรียนกวดวิชาชนิดตัวเข้มมักจะเป็นครูที่มาจากโรงเรียนที่มีชื่อเสียง ครูที่มีความสามารถในการสอนจะได้รับเงินเดือน 2 ถึง 3 เท่าของเงินเดือนปกติที่ได้รับกันทั่วไป ครูโรงเรียนกวดวิชาบางแห่งที่สอนจนชำนาญและมีความสามารถในการแก้ไขข้อสอบ จะนั่งรถไฟด่วนชินกันเซ็ง (Shinkansen) หลายร้อยกิโลเมตรไปเพื่อสอนนักเรียนตามจังหวัดต่างๆ ครูที่มีชื่อเสียงจะช่วยดึงดูดนักเรียนให้เข้ามาเรียนตัวเข้มในโรงเรียนกวดวิชาได้ ครูโรงเรียนกวดวิชาจะต้องเป็นครูที่มีพลังและมีประสิทธิภาพสูงมาก ดังนั้นครูที่มีอายุมากเกินไปและครูที่ไม่กระฉับกระเฉงจะทำงานโรงเรียนกวดวิชาประเภทนี้ไม่ได้ เพราะต้องวิ่งสอนหลายโรงเรียน ดังนั้นครูที่ทำงานในโรงเรียนกวดวิชาไม่ว่ายุคใดสมัยใด จึงเป็นครูที่จ้างเป็นระยะเวลามากกว่าจะเป็นการว่าจ้างตลอดชีพ

การกวดวิชาและการเรียนอย่างคร่ำเคร่งได้กลายเป็นปัญหาสังคม การเตรียมตัวเพื่อสอบแข่งขันเข้าโรงเรียนและมหาวิทยาลัยดี ๆ มักจะเกิดขึ้นเสมอในเมืองใหญ่มากกว่าในเมืองเล็ก ยังมีการสอบแข่งขันในการสอบมากยิ่งขึ้น ทวีคูณความรุนแรงในการแข่งขันมากขึ้น จนทำให้เกิดเสียงวิพากษ์วิจารณ์ในเรื่อง

การศึกษาว่า เป็นการศึกษาที่เน้นโอกาสเท่าเทียมในการศึกษามากเกินไป แทนที่จะปรับปรุงให้เป็นไปตามความสามารถเฉพาะตัวของนักศึกษา ในปี ค.ศ.1994 กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้โรงเรียนมัธยมศึกษา 45 แห่งเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกวิชาด้วยตัวเอง ซึ่งต่างจากการเรียนแบบเดิมที่นักเรียนทุกคนต้องเรียนอยู่ด้วยกัน และเรียนหลักสูตรเดียวกัน เดิมโรงเรียนมัธยมศึกษา จะดูคะแนนผลสอบว่า จะให้เรียนวิชาธุรกิจอุตสาหกรรม หรือเกษตร ปัจจุบัน โรงเรียนมัธยมแบบใหม่พยายามจะให้เด็กมีอิสระมากขึ้น บางโรงเรียน เด็กนักเรียนสามารถเลือกเรียนตามที่ได้สนใจได้ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศ วิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อม ข้อมูลข่าวสาร หรือศิลปะ ความหลากหลาย ของการศึกษาเริ่มจะเข้ามาแทนที่การศึกษาที่เป็นแบบเดียวกัน ระบบการศึกษา แบบใหม่เป็นระบบที่ต้องการให้มีการเรียนไปเรื่อย ๆ เรียนไปตลอดชีวิต ไม่ต้องการที่จะให้นักเรียนเรียนเพื่อเตรียมตัวเข้าสู่สนามการแข่งขันในการเรียน ตลอดเวลา การเรียนแบบดังกล่าวทำให้ชีวิตเด็กต้องหมกมุ่นอยู่กับการเรียนมาก เกินไป การศึกษาอย่างต่อเนื่องเริ่มมีความสำคัญในการได้มาซึ่งข้อมูลที่ทันสมัย

นอกจากการเปลี่ยนระบบการศึกษาจากภาครัฐ การเปลี่ยนแปลงของ แนวปฏิบัติทางธุรกิจก็ส่งผลต่อการเลือกวิชาในการศึกษาของนักเรียนด้วย ปัจจุบันการตัดสินใจเงินเดือนของพนักงานจะตัดสินใจตามความสามารถระบบการ ทำงาน และจะเป็นการว่าจ้างตามสัญญามากกว่าว่าจ้างตลอดชีพเช่นกัน

จุดมุ่งหมายของการเคลื่อนไหวการปฏิรูปการศึกษา ครั้งที่ 3 คือ เพื่อทำลายทางตันในทางการศึกษาของญี่ปุ่น และปรับปรุงให้เข้ากับความ ต้องการของศตวรรษที่ 21 ปัญหาสำคัญของการศึกษาญี่ปุ่นที่จะต้องปรับปรุง แก่ไขคือ ระบบการแข่งขันการสอบเข้าโรงเรียนและมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง

ทั้งนี้เพราะ นับวันจะยิ่งทวีคุณค่าความรุนแรงในด้านการแข่งขันมากยิ่งขึ้น รัฐบาลญี่ปุ่นสมัยนายกรัฐมนตรีนาคาโซเน (Nakasone) ได้มีการปรับระบบการศึกษา และปรับปรุงหลักสูตรในปี ค.ศ.1984 การศึกษาแบบใหม่จะพยายามไม่เน้นการสอบแข่งขันเข้ามหาวิทยาลัยเป็นหลัก เพราะเห็นว่า การศึกษาเป็นเรื่องที่สามารถศึกษาได้ตลอดเวลาและตลอดชีวิต คือ ทุกคนสามารถศึกษาต่อได้ตลอดเวลาตามความสามารถและความสนใจของผู้เรียน ทั้งนี้เพราะหลักสูตรใหม่นั้นต้องการปรับปรุงให้นักเรียนมีมุมมองที่กว้างไกลตามแบบสากล ในปี 2002 จะมีการเปลี่ยนระบบการเรียนในโรงเรียน คือ เปลี่ยนให้เรียนอาทิตย์ละ 5 วัน และให้ลดการบ้าน ลงเหลือเพียง 30% ของที่นักเรียนทำอยู่ในขณะนี้ ความกดดันที่จะเปลี่ยนมาจากทั้งปัจเจกบุคคล ครอบครัว ภาคธุรกิจ รัฐบาล และโรงเรียน ญี่ปุ่นหวังว่า ระบบการศึกษาจะมีความหลากหลายและเหมาะสมกับความต้องการในอนาคต

ระบบและคุณภาพของการศึกษา : อดีตถึงปัจจุบัน

การศึกษาของญี่ปุ่นในช่วงต้นมักจะมีเปิดสำหรับชนชั้นปกครอง เช่น โรงเรียนกักกุมอนโจ (gakumonjo) อะชิกะงะกักโก (ashihaga Gakko) โชมะชิโกะ (Shoheiko) ฮันโกะ (Hanko) และ ชิจุกุ (Shijuku) เป็นต้น ส่วนโรงเรียนสำหรับสามัญชนมีโรงเรียนวัดที่เรียกว่า เทระโคยะ (terakoya) จะเป็นโรงเรียนที่มีความหลากหลายในหลายด้านคือ ครูอาจจะเป็นพระหรือเป็นสามัญชน ครูมีจำนวนน้อย บางวัดมีครูเพียงคนเดียว บางแห่งครอบครัวของนักเรียนต้องเข้ามาเป็นครูทำหน้าที่ทั้งช่วยสอนและบริจาคเงินช่วยโรงเรียนเพื่อบุตรหลานของตนจะได้มีโรงเรียนเรียน โรงเรียนวัดโดยทั่วไปเป็นโรงเรียน

แบบสหศึกษา จำนวนนักศึกษามีมากบ้างน้อยบ้างขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของแต่ละวัด เด็กนักเรียนชายจะมีมากกว่าเด็กนักเรียนหญิง โรงเรียนประเภทนี้ไม่มีกฎระเบียบที่เข้มงวดนัก เนื้อหาที่ศึกษามักจะเป็นเนื้อหาที่เรียนมาเพื่อใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนเอง ซึ่งเป็นเรื่องของร้านค้าและไร่นา เป็นต้น เนื่องจาก โรงเรียนวัดเป็นโรงเรียนที่บุตรหลานของสามัญชนเรียนเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นเมื่อถึงฤดูทำนา โรงเรียนจึงมักจะหยุดเรียน เพื่อให้นักเรียนช่วยทำงานทางบ้าน

การที่รัฐไม่ได้ให้ความสนใจแก่การศึกษา กับสามัญชน อาจเป็นเพราะรัฐยังไม่เห็นความจำเป็นก็ได้ เมื่อรัฐไม่ช่วย สามัญชนก็ช่วยตัวเองด้วยการตั้งโรงเรียนของพวกตนขึ้นมา

ในปี 1667 ได้มีการตั้งโรงเรียน “โกงกุกุ” (Gogaku) ขึ้นเป็นครั้งแรก โรงเรียนประเภทนี้บางครั้งก็เรียกว่า โกงกุกุโฌ (Gogakusho) โรงเรียนประเภทนี้เป็นโรงเรียนประจำท้องถิ่น ซึ่งตั้งขึ้นในช่วงแรกของยุคเอโดะ และสนใจลัทธิขงจื้อ มีการเชิญนักวิชาการมาบรรยาย โรงเรียนโกงกุกุมักจะตั้งอยู่ในบริเวณที่ดินของขุนนาง และดำเนินการโดยขุนนางซึ่งเป็นเจ้าของที่ดิน โรงเรียนแต่ละโรงเรียนจะบริหารอิสระตามสถานการณ์ในเขตของตน โรงเรียนเหล่านี้ไม่มีระบบเดียวกันทั่วประเทศ แต่ละท้องถิ่นจะกำหนดอายุของนักเรียนที่เข้าเรียน และกำหนดว่า นักเรียนควรเรียนกี่ปี นักเรียนมักจะเรียนตั้งแต่อายุ 7-8 ปี และจบอายุ 15 - 20 ปี บางตระกูลจะให้เด็กเข้าโรงเรียน อายุ 15 ปี บางแห่งก็เป็นโรงเรียนซึ่งได้รับความร่วมมือระหว่างรัฐกับคนในท้องถิ่น บางแห่งคนในท้องถิ่นจะเป็นผู้ดำเนินการจัดตั้ง บริหารโรงเรียน รวมทั้งรับผิดชอบด้านการเงินของโรงเรียนด้วย แม้โรงเรียนโกงกุกุจะเป็นโรงเรียนที่รัฐสนใจ และให้การสนับสนุน

ในการจัดตั้งก็ตาม แต่รัฐก็ไม่ได้ให้การสนับสนุนกับโรงเรียนประเภทนี้ในด้าน
การเงินเสมอไป โรงเรียนประเภทนี้จัดตั้งขึ้นมาเพื่อยกระดับชนชั้นผู้นำของ
สามัญชนให้อ่านออกเขียนได้ ให้เรียนรู้งานบริหารโดยรวม และให้มีจริยธรรม
โรงเรียนประเภทนี้มักจะมีการแบ่งแยกชนชั้น ที่มาของนักเรียน โรงเรียน
ในท้องถิ่นได้รับการดูแลจากรัฐในด้านตำราเรียน ด้านหลักสูตรการเรียนและใน
เรื่องครูมากกว่าโรงเรียนประเภทอื่น โรงเรียนโกังกุกยังมีการเปิดสอนอยู่จนถึง
ต้นยุคเมจิ ต่อมาโรงเรียนโกังกุกได้รวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของระบบโรงเรียน
ประถมศึกษา และมีมัธยมศึกษาภายใต้แผนการศึกษาปี 1872

โรงเรียนโกังกุก มี 2 แบบ คือ แบบที่เรียกว่า ฮันโก ซึ่งเป็นโรงเรียนที่
ให้การศึกษาแก่ลูกหลาน ไคเมียว และแบบที่สองเป็นโรงเรียนที่สามัญชนตั้งขึ้น
และดูแลกันเองโดยได้รับคำแนะนำจากไคเมียวและโชกุน แต่โรงเรียนทั้ง 2 แบบ
จะมีหลักสูตรคล้ายกัน คือ เน้นการอ่าน, การเขียน และเลขคณิต โรงเรียนที่มี
ชื่อเสียงมากของโรงเรียนประเภทนี้ คือ โรงเรียนมิสุทะนิ (Shizutani Gakko)
ซึ่งตั้งขึ้นโดยไคเมียวอิเคดะ มิทซึมะซะ (Ikeda Mitsumasa) ของเมืองโอกะยะมะ
(Okayama) ในปี 1868 และโรงเรียนคะอิโตะกุโตะ (Kaitokudo) ซึ่งตั้งแต่ปี ค.ศ.
1724 โดยพ่อค้า ชาวเมืองโอซากา โรงเรียนคะอิโตะกุโตะ หรือที่รู้จักกันในชื่อว่า
คะอิโตะกุโตะอิน (Kaitoku Shoin) เป็นโรงเรียนที่ได้รับการสนับสนุนจาก โชกุน
โทะกูซะวะ โยชิมิเนะ (Tokuguwa Yoshimune) ซึ่งสนับสนุนการศึกษาไปสู่
สามัญชน หลักสูตรของโรงเรียนหนักไปทางปรัชญาของสำนักซุสึ ซึ่งได้รับ
อิทธิพลจากจีน

โรงเรียนอีกประเภทหนึ่งที่มีส่วนเสริมสร้างการศึกษาของญี่ปุ่น คือ โรงเรียนสอนศาสนา โรงเรียนสอนศาสนาแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ โรงเรียน "ชินงักกุ" (Shingaku) และโรงเรียน "โฮะโตะกุเคียว" (Hotoku-kyo) โรงเรียนชินงักกุเป็นโรงเรียนที่สอนโดยอาศัยหลักของขงจื้อของสำนักขุสี ซึ่งรวมชินโต และพุทธศาสนาด้วย โรงเรียนชินงักกุจะมองธรรมชาติของมนุษย์โดยผ่านประสบการณ์ส่วนบุคคล ตามแนวคิดของ อิมิตะ ไบอิกัง (Ishida Baigan) ซึ่งเชื่อว่า พ้อคำซึ่งถูกจัดอยู่ชั้นต่ำสุดในชนชั้นทั้งหมด ควรจะมีความเท่าเทียมกับ นักรบ ชาวนา และช่างฝีมือ ในแง่ศีลธรรมจรรยา อิมิตะ ไบอิกังเป็นผู้เสนอให้มีจริยธรรมในหมู่พ้อคำ โดยเน้นความสำคัญของพ้อคำในสังคม ฐานศิษย์ของ อิมิตะ ไบอิกัง ได้ขยายและสืบทอดเจตนารมณ์ของไบอิกังไปสู่ทุกชนชั้นของสังคม โรงเรียนชินงักกุเป็นโรงเรียนที่เป็นที่นิยมในกลุ่มพ้อคำ ขณะที่โรงเรียนโฮะโตะกุเคียวเป็นโรงเรียนที่สอนและเน้นคุณค่าของการทำงาน โรงเรียนสองประเภทนี้เป็นโรงเรียนซึ่งตั้งขึ้นในราวศตวรรษที่ 18 และ 19 และเป็นโรงเรียนสำหรับสามัญชนโดยเฉพาะ

การศึกษาของญี่ปุ่นในอดีต เป็นการศึกษาที่ค่อยๆ ปรับเปลี่ยน และเป็นไปตามความต้องการของรัฐเป็นส่วนใหญ่ ยุคเมจิเป็นยุคที่การศึกษาของญี่ปุ่นเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่สุด มีการปฏิรูปการศึกษา สังคม และเศรษฐกิจ กระบวนการที่เกี่ยวกับการศึกษาได้ตั้งขึ้นปี ค.ศ. 1872 รัฐบาลส่งคณะนักการศึกษาไปยุโรปและสหรัฐอเมริกาเพื่อการเรียนรู้การศึกษาแนวใหม่ ต่อมาได้มีการเชิญนักการศึกษาต่างชาติเข้ามาช่วยปรับโครงสร้างหลักสูตร ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบโรงเรียนของญี่ปุ่น มีการแปลหนังสือจากภาษาตะวันตกมาเป็นภาษาญี่ปุ่นทั้งทางสังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ ในบรรดาหนังสือที่แปลในสาขาต่างๆ สาขาวิทยาศาสตร์เป็นสาขา

ที่มีการแปลมากที่สุด นอกจากการแปลหนังสือจากภาษาต่างประเทศแล้ว ยังมี การตั้งโรงเรียนนานาชาติที่เมือง นะงะสะกิ (Nagasaki) ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของประเทศญี่ปุ่น แต่สิ่งที่ยังเหมือนเดิม คือ การศึกษาเป็นการศึกษาตามความต้องการของรัฐ รัฐต้องการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศให้เจริญและทันสมัยเหมือนประเทศตะวันตก ในขณะนี้ การศึกษาเริ่มกระจายกว้างไปสู่ชนทุกระดับของสังคมญี่ปุ่น และมีการกำหนดพระราชบัญญัติการศึกษามาบังคับขึ้น

การศึกษาภาคบังคับสำหรับเด็กชายหญิงที่เริ่มในปี ค.ศ. 1872 เป็นวิธีการศึกษาที่ได้ผลที่สุดของรัฐในการจัดการศึกษาสำหรับประชาชนจำนวนมาก ทำให้ในปี 1910 มีนักศึกษาเข้าโรงเรียนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 93 วัฒนธรรมข้าราชการเผยแพร่ไปสู่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยผ่านโรงเรียน และ โรงทหาร

ในอีกด้านหนึ่ง โรงเรียนที่ดำเนินงานโดยผู้บริหารของเขตของจังหวัด และของรัฐบาลโชกุนก็ได้เริ่มนำวิทยาศาสตร์ตะวันตกเข้ามา ซึ่งส่วนใหญ่คือ แพทย์ศาสตร์ การทหารเข้ามาในประเทศในช่วงใกล้การฟื้นฟูเมจิ บางแห่งมีการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีตะวันตกในระดับค่อนข้างสูง ซึ่งจะเห็นได้จาก โรงเรียนแพทย์ (Igakujo) และโรงเรียนวิทยาศาสตร์ตะวันตก (Kaiseijo) ซึ่งอยู่ภายใต้การจัดการโดยตรงของรัฐบาลโชกุน และต่อมาได้รับการปรับปรุงเป็น มหาวิทยาลัยแห่งจักรวรรดิโตเกียว (Imperial University of Tokyo) หรือ มหาวิทยาลัยโตเกียว

การศึกษาในโรงเรียนของเมืองและของรัฐบาลโซกุนนั้น โดยพื้นฐานแล้วก็เพื่อบุตรหลานของครอบครัวชนชั้นนักรบ (ซามูไร) ซึ่งเป็นเพียงร้อยละ 2 ของประชากรญี่ปุ่น เมื่อเข้าสู่สมัยใหม่ญี่ปุ่นก็ได้อาศัยชนชั้นนี้ซึ่งเป็นผู้มีการศึกษาสูงเป็นผู้นำทางปัญญา

ในปี 1869 รัฐบาลเมจิได้แต่งตั้งไดเมียวเป็นผู้ว่าการในเขตของไดเมียว แต่มีข้อแม้ว่า ไดเมียวต้องคืนดินแดนให้หลวง ต่อมารัฐปรับปรุงการปกครองและเศรษฐกิจตามแบบตะวันตก รัฐเริ่มทำอุตสาหกรรมหลายอย่างและเริ่มตั้งโรงงานทดลองอุตสาหกรรมหลายด้าน การริเริ่มสิ่งต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นนั้นรัฐจำเป็นต้องใช้ผู้มีความรู้ทางเทคโนโลยี รัฐได้จ้างทั้งผู้เชี่ยวชาญและส่งคนญี่ปุ่นไปเรียนต่างประเทศ การเปลี่ยนแปลงในด้านการปกครองและเศรษฐกิจทำให้ญี่ปุ่นเห็นความจำเป็นของการเรียนรู้ ผู้นำของญี่ปุ่นเองก็เป็นตัวจักรสำคัญที่ช่วยส่งเสริมและผลักดันให้เป็นไปตามเป้าหมาย ทั้งนี้เพราะผู้นำส่วนใหญ่ของญี่ปุ่นมองเห็นว่า การศึกษาถือเป็นหน้าที่ของรัฐ ซึ่งจะเห็นได้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าใช้จ่ายต่อหัวในโรงเรียนของรัฐบาลที่ไม่รวมค่าอาหารกลางวันในปี 1996

	ค่าใช้จ่าย ทั้งหมด	ส่วนที่ ผู้ปกครอง นักเรียนจ่าย	ส่วนที่รัฐจ่าย
ชั้นประถม	¥ 901,703	¥ 59,234	¥ 849,469
มัธยมต้น	¥ 1,051,239	¥ 135,717	¥ 915,522
มัธยมปลาย(เต็มวัน)	¥ 1,283,890	¥ 332,549	¥ 951,341

ที่มา : Education in Japan ของกระทรวงศึกษาธิการญี่ปุ่น หน้า 108

ตารางที่ 1 เป็นตารางที่แสดงค่าใช้จ่ายที่รัฐต้องอุดหนุนในเรื่อง การศึกษาให้กับนักเรียนต่อหัว และผู้ปกครองนักเรียนต้องใช้จ่ายต่อหัวต่อลูก หนึ่งคนในแต่ละระดับ

ภายหลังการฟื้นฟูเมจิ ชนชั้นนักรบสูญเสียอภิสิทธิ์ทางสังคมของตน ทั้งหมด รวมทั้งรากฐานทางเศรษฐกิจด้วย เมื่อมีการปฏิรูปต่างๆ เช่น การยกเลิก ระบบแคว้น สถาปนาระบบจังหวัด (Haihan chicken) และการยกเลิกค่าเลี้ยงดู ประจำปี (Chitsurokin shobun) ผลที่ตามมาคือ คนในชนชั้นนักรบหันไป แสวงหาความก้าวหน้าในอาชีพสมัยใหม่ซึ่งเปิดสำหรับคนทั่วไป ทั้งนี้โดยอาศัย ความรู้ความสามารถของกลุ่มนักรบ ซึ่งมีการสะสมมาแต่เดิมนั่นเอง ตัวอย่างเช่น ในด้านการศึกษา ในปี ค.ศ. 1883 ร้อยละ 73 ของครูระดับมัธยม และร้อยละ 40 ของครูระดับประถม มาจากชนชั้น นักรบ

ชนชั้นนักรบซึ่งได้รับการศึกษาจะตีค่าการศึกษาสูง และมีแรงจูงใจ อย่างมากในการแสวงหาความรู้ทางวิชาการ ชนชั้นนี้แม้ว่าจะยากจนลงอัน เนื่องมาจากการถูกตัดค่าเลี้ยงดูประจำปีที่ได้รับเป็นประจำตลอดมา แต่ก็เป็ชน ชั้นที่มองเห็นความสำคัญของการศึกษาสมัยใหม่ที่รับมาจากตะวันตกว่า เป็น อารุขสำคัญ ในการก้าวเข้าสู่อาชีพใหม่ และเป็นเส้นทางที่จะเลื่อนชั้นเลื่อน ฐานะทางสังคมได้ ด้วยเหตุนี้ชาวญี่ปุ่นที่ได้รับการศึกษาสมัยใหม่ในระยะแรก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอุดมศึกษาและมัธยมศึกษา ส่วนใหญ่จึงมาจาก ครอบครัวนักรบ

เมื่อมีบุตรหลานของชนชั้นนักรบที่สูญเสียอภิสิทธิ์และค่าเลี้ยงดูประจำปี หันมาใช้ประโยชน์จากการศึกษาอย่างเต็มที่ และได้ใช้ช่องทางการศึกษาเป็น เครื่องมือในการแสวงหาความรู้ทางวิชาการ สิ่งเหล่านี้ส่งผลสำคัญยิ่ง

ต่อพัฒนาการทางการศึกษาของญี่ปุ่นในระยะเวลาต่อมา กล่าวคือ ก่อให้เกิด “ความเชื่อ” (myth) ว่า “ประตูไปสู่การศึกษา สามารถสร้าง “สัมฤทธิ์ผล” ส่วนบุคคลได้” ความสามารถและสติปัญญา ไม่ใช่ “คุณสมบัติดั้งเดิม” เหมือนอย่างฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและเชื้อสายของครอบครัว ผลการเรียนรู้ที่เด่นเป็นเลิศและการเลื่อนสถานภาพในสังคมสามารถจะบรรลุได้ด้วยคติที่ว่า “เรียนให้หนัก-จะได้ดี” (kugaku-rikko) การศึกษาได้สร้างแรงจูงใจ และแรงกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะศึกษา เรียนรู้ในหมู่นักเรียนทุกคน และยังให้ความหวังแก่ผู้ศึกษาว่าเป็น “ความก้าวหน้าและความสำเร็จในชีวิต” โดยผ่านวิถีทางของการศึกษา สถานภาพเริ่มถูกกำหนดโดยการศึกษามากกว่ากำหนดโดยชาติกำเนิดของตระกูล

สิ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับการศึกษาของญี่ปุ่น คือ ญี่ปุ่นทำอะไรที่ทำให้ประชากรของตนอ่านออกเขียนได้มากที่สุด ญี่ปุ่นสอนอะไรที่ทำให้คนญี่ปุ่นรักชาติและสามารถช่วยกันสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่ชาติ อะไรเป็นปัจจัยส่งเสริมการศึกษาของญี่ปุ่น ญี่ปุ่นใช้วิธีการอะไรในการนิเทศคนของตนให้เห็นความสำคัญของการศึกษา

เมื่อรัฐเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการศึกษา รัฐได้มีการจ้างครูชาวต่างประเทศมาสอน ครูที่จ้างมีทั้งมาครูจากประเทศเยอรมัน อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา ลักษณะการจ้างงานของครูผู้สอนเป็นการจ้างในลักษณะธุรกิจ คือจ้างครั้งละหลายร้อยคนเพื่อมาสอนนักเรียนจำนวนมาก รัฐจะเป็นผู้ว่าจ้าง รัฐทุ่มเงินจำนวนมากในการจ้างครูต่างประเทศ ก่อนปี 1875 รัฐได้ส่งผู้มีอายุไปต่างประเทศ หลังปี 1875 รัฐใช้ระบบคัดเลือกเพื่อให้ได้คนที่เก่งไปเรียนต่างประเทศ แต่สาขาที่เรียนมากที่สุดก็ยังคงเป็นสาขาวิทยาศาสตร์

การส่งนักเรียนไปต่างประเทศและการจ้างครูชาวต่างประเทศมาสอนให้คนญี่ปุ่น และการเปิดการศึกษาให้คนทุกชนชั้น ย่อมแสดงว่า รัฐมุ่งมั่นพัฒนาประเทศและ พัฒนาอุตสาหกรรม ปู่พื้นฐานการศึกษาให้คนในชาติถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเตรียมความพร้อม และเป็นการสร้างคนที่จะมาช่วยสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่ประเทศ

จากอดีตมาจนยุคก่อนสมัยเมจิ รัฐให้ความสนใจและให้การสนับสนุน เฉพาะบุตรหลานของชนชั้นปกครอง และการศึกษาก็เป็นไปในด้านที่จะนำมาใช้ในการบริหารประเทศ สามัญชนต้องการศึกษาที่จะต้องหาหนทาง และต้องรวมพลังรวมกลุ่มกันสร้างโรงเรียนขึ้นมาสำหรับบุตรหลานของตนเอง รัฐมีบทบาทน้อยมากในเรื่องการศึกษาของสามัญชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชนชั้นนักรบได้ปกครองประเทศเป็นเวลาอันยาวนาน และเล็งเห็นความสำคัญของการปกครองแบบวิธีของชนชั้นปกครองของตน แต่เมื่อผู้นำท้องถิ่นได้รวมตัวกันตั้งโรงเรียน รัฐก็เริ่มเข้ามามีบทบาทในด้านหลักสูตรบ้าง ปลอมให้ผู้นำท้องถิ่นทำกันเองบ้าง แม้จะไม่ได้มีการสนับสนุนด้านการเงินอย่างจริงจังก็ตาม โรงเรียนวัดเป็นโรงเรียนที่เป็นที่นิยมสำหรับคนทั่วไป และเป็นตัวอย่างที่จะแสดงความกระตือรือร้นของสามัญชนที่มีต่อการศึกษาที่มีมาตั้งแต่อดีตจนกระทั่งปัจจุบันของสังคมญี่ปุ่น

ระบบการศึกษาในปัจจุบัน

ราวต้นปี 1980 นักเรียนญี่ปุ่นสามารถสอบแข่งขันวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ได้ติดอันดับโลก ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วของญี่ปุ่น จนทัดเทียมประเทศตะวันตกได้กลายเป็นเสมือนหลักประกันความก้าวหน้า

ทางด้านอื่นๆของญี่ปุ่น ระบบการศึกษาญี่ปุ่นก็เช่นกัน การศึกษาของญี่ปุ่นถูกมองเป็นระบบที่มีมาตรฐานที่สูงทั้งในเรื่องระบบการศึกษาทั่วไปและระบบการศึกษาในทางเทคนิคซึ่งก็อาจจะไม่ผิดนัก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการศึกษาได้ทำให้ญี่ปุ่นสามารถพัฒนาประเทศจนรุดหน้าทัดเทียมกับอารยประเทศได้ การศึกษาญี่ปุ่นมีทั้งจุดแข็งและจุดด้อย แต่ไม่ว่าการศึกษาญี่ปุ่นจะเป็นอย่างไร สิ่งที่สำคัญคือต้องมองการให้การศึกษาของญี่ปุ่นตั้งแต่ระดับพื้นฐานจนถึงปรัชญาของการศึกษา ในการมองการศึกษาของญี่ปุ่นจะต้องมองหลายด้านคือ

1. กระทรวงศึกษาธิการ (Mombusho) รับผิดชอบการบริหารระบบโรงเรียนของรัฐ (public) กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ดูแลมาตรฐานการศึกษาและส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรม ให้คำแนะนำเรื่องการศึกษาแก่คณะกรรมการท้องถิ่น และควบคุมหลักสูตรและการใช้เอกสารประกอบการสอน (textbook) รับผิดชอบฝึกอบรมครู ทำเรื่องแลกเปลี่ยนนักเรียน ให้ทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนต่างชาติ รับผิดชอบและดูแลพิพิธภัณฑ์และสถาบันวัฒนธรรมอื่นๆด้วย

กระทรวงศึกษาธิการญี่ปุ่นยังคงมีบทบาทต่อการศึกษาคือ

1. ในการให้เงินในกิจกรรมการศึกษา
2. มีอำนาจในการแต่งตั้งผู้ว่าราชการการศึกษาในระดับจังหวัด
3. มีอิทธิพลมากในเรื่องมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการจะสำรวจ ทำรายงาน และตั้งเกณฑ์สำหรับเด็กเรียน, ขนาดห้อง, เงินเดือน และหลักสูตร การตั้งโรงเรียนหรือสร้างมหาวิทยาลัยใหม่

หรือการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญต้องเสนอรายละเอียดต่างๆให้
กระทรวงศึกษาธิการให้ทราบก่อนอย่างน้อย 2 ปี

4. แม้การศึกษาจะกำหนดในกฎหมายของรัฐสภา แต่กระทรวง
ศึกษาธิการก็มีอิทธิพลมากในการให้การแนะแนว การบริหาร และ
การตีความ กฎหมายของสภาใดเอท เช่นกระทรวงศึกษาธิการ
สามารถสั่งให้โรงเรียนต้องร้องเพลงชาติและชักธงชาติในงานพิธี
สำคัญๆ กระทรวงศึกษาธิการสามารถไล่ครูออกได้ถ้าไม่ทำตาม
คำสั่งของกระทรวง
5. กระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจแต่งตั้งผู้ที่มีความสามารถไปยัง
จังหวัดได้ กระทรวงศึกษาธิการยังสามารถแต่งตั้งข้าราชการ
กระทรวงศึกษาธิการไปดำรงตำแหน่งสำคัญ ในสถาบันการศึกษา
ได้
6. กระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจทั้งทางตรงและทางอ้อมในด้าน
การศึกษา สมาคมครูไม่พอใจที่กระทรวงจำกัดการปกครองตนเอง
ของครู

ในกระทรวงศึกษาธิการยังมีหน่วยงานเกี่ยวกับกิจกรรมทางวัฒนธรรม
(Bunkacho) ซึ่งทำการส่งเสริมด้านวัฒนธรรม รับผิดชอบในการสงวนรักษา
ทรัพย์สินที่มีค่าของแผ่นดิน (kokuho)

2. การเคี้ยวเชี่ยนของคุณแม่ชาวญี่ปุ่น สังคมญี่ปุ่นสร้างความกดดันให้คุณแม่ชาวญี่ปุ่นทั้งหลายที่จะต้องดูแลการศึกษาของลูกเป็นอันดับแรก สามีต้องทำงานหนัก แม่จะต้องลาออกจากงานมาช่วยดูแลลูกในเรื่องการศึกษา การเป็นแม่เป็นอาชีพที่มีเกียรติและเป็นงานที่ทำไม่ถ่วงน้ำหนัก ในระบบการศึกษาของญี่ปุ่น การหาโอกาสครั้งที่ 2 เป็นเรื่องยาก การสอบเข้ากลายเป็นศัตรูร้ายกาจของสังคม แม่ญี่ปุ่นเชื่อว่า ความสำเร็จทางการศึกษาของลูกเป็นความสามารถของตนผู้เป็นแม่ แม่จึงพยายามทุกวิถีทางเพื่อความสำเร็จของลูก แม่จะต้องเตรียมตัวลูกให้พร้อมด้วยการให้ลูกเรียนพิเศษตั้งแต่ลูกยังมีอายุน้อย ลูกจะต้องเรียนพิเศษเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าวัยเรียน เรียนเพื่อเตรียมเข้าโรงเรียนประถมดีๆ และเรียนเพื่อเข้าโรงเรียนมัธยมที่มีชื่อเสียงเพื่อจะได้เข้ามหาวิทยาลัยที่ดีของชาติ การจบจากมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงของรัฐเท่ากับเป็นหลักประกันว่า ลูกจะมีโอกาสทำงานในหน่วยราชการหรือบริษัทใหญ่ที่มีหลักฐานมั่นคง

ระบบโรงเรียนของญี่ปุ่นปัจจุบัน

ระดับอนุบาล การศึกษาในระดับอนุบาล (yochien) จะใช้เวลาถึง 1-3 ปี เด็กเริ่มอนุบาลอายุ 3,4,5 ขวบ เด็กที่เข้าตั้งแต่ 3 ขวบ จะเรียนกับโรงเรียนถึงอายุ 6 ปี เด็กที่เข้าเรียนโดยทั่วไปอายุ 5 ขวบ ปี 1991 ในประเทศญี่ปุ่นมีโรงเรียน 15,000 แห่ง 60% ของโรงเรียนอนุบาลเป็นโรงเรียนเอกชน มีครูทั้งหมด 100,000 คน (1991) รัฐจะไม่บังคับผู้ปกครองของนักเรียนนำลูกเข้าโรงเรียนอนุบาลอนุบาลของรัฐ การเข้าเรียนโรงเรียนประเภทใดย่อมแล้วแต่ผู้ปกครอง ทั้งนี้เพราะพ่อแม่หรือ ผู้ปกครองเด็ก นักเรียนจะต้องจ่ายค่าเรียนให้ลูกไม่ว่าโรงเรียนนั้นจะเป็นเอกชนหรือเป็นโรงเรียนของรัฐ ซึ่งตกประมาณ

75,000 เยนต่อปี อาหารและอื่นๆ อีก โรงเรียนระดับอนุบาลของญี่ปุ่นจะถูกมองว่า ให้เด็กนักเรียนเล่นมากกว่าเรียน การให้นักเรียนเล่นมากกว่าเรียนไม่ได้หมายความว่า โรงเรียนสอนไม่ดีหรือไม่มีประสิทธิภาพ โรงเรียนอนุบาลของญี่ปุ่นเป็นโรงเรียนที่เตรียมความพร้อมในชีวิตให้เด็กก่อนเข้าวัยเรียนจริงมากกว่า การศึกษาในช่วงต้นของญี่ปุ่นจะเน้นความเป็นระเบียบ(order) การสร้างนิสัย (character formation) การปลูกฝังความสำนึกต่อกลุ่ม การเรียนรู้ กฎเกณฑ์ของโรงเรียน รวมทั้งการสร้างนิสัยความเคยชินที่ดีในห้องเรียน บทเรียนแรกของเด็กอนุบาลจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับความเป็นอยู่นอกบ้านของเด็กนักเรียน วิธีการข้ามถนน การกดลิฟท์(กดเพียงครั้งเดียว) การเข้าออกลิฟท์ วิธีการวางรองเท้าหลังจากถอดรองเท้าก่อนจะเดินเข้าห้องเรียนหรือเข้าสถานที่ใด การสอนเด็กในช่วงอนุบาลเปรียบเสมือนขบวนการแทรกซึมให้เข้ากับสภาพแวดล้อม โรงเรียนจะเน้นให้เด็กเห็นความสำคัญของการมีเอกลักษณ์ เกือบ 70% ของเด็กจะเรียนอนุบาลอยู่อย่างน้อย 1 ปี โรงเรียนจะให้รางวัลกับเด็กที่ไม่เคยขาดเรียน เด็กนักเรียนมักจะไม่วายขาดเรียน เด็กจะขาดเรียนเฉพาะเวลาที่เด็กไม่สบายหรือต้องขาดเพราะเหตุผลความจำเป็นทางครอบครัว ส่วนความสามารถทางวิชาการจะทำได้ในระดับที่สูงขึ้นกว่านั้น นักเรียนอนุบาลจะเรียนอ่านและเรียนเลขคณิต

โรงเรียนประถมศึกษา (shogakko) จะรับเด็กนักเรียนอายุ 6 ปี ขึ้น ประถมเป็นการศึกษา ภาคบังคับ รัฐให้นักเรียนเรียนฟรี ปี 1991 มีโรงเรียนเอกชน 170 แห่ง จากทั้งหมด 25,000 แห่ง ครู มีทั้งหมด 453,000 คน

หลักสูตรของโรงเรียนจะกำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน ชั่วโมงต่อวิชาจะต่างกันไปตามปี ใน 6 ปีที่ศึกษาชั้นประถม หนึ่งในสี่ของเวลาจะใช้ในการสอนภาษาญี่ปุ่น หนึ่งในห้าเป็นวิชาเลขคณิต นอกนั้นก็มีการศึกษา การศึกษาในวิชาสังคมศึกษาจะรวมประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ดนตรี ศิลปและงานฝีมือ ห้องเรียนมักจะใหญ่ เด็กทุกคนจะต้องช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียนก่อนกลับบ้านซึ่งวิธีการดังกล่าวเหมือนกับโรงเรียนของมิชชันนารีในประเทศไทย

โรงเรียนจะมีสมาคมผู้ปกครองและครู ครูจะติดต่อกับพ่อแม่ของเด็กตลอดเวลา แม้โรงเรียนประถมจะเรียนฟรี แต่พ่อแม่ก็ยังต้องจ่ายค่าเดินทาง ประมาณ 52,000 เยนต่อปี และจ่ายส่วนเกินอีก 100,000 เยน เป็นค่าอาหารจ่าย ประมาณ 35,000 เยน ส่วนหนังสือเรียน นักเรียนจะได้รับจากโรงเรียนโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จะรับเด็กนักเรียนระหว่างอายุ 12 - 14 ปี ชั้นมัธยมต้นถือเป็นการศึกษาภาคบังคับ ชั้นมัธยมต้นยังเป็นการศึกษาที่นักเรียนสามารถเรียนได้โดยไม่เสียเงินซึ่งใช้เวลาประมาณ 1- 3 ปี ปี 1990 มีโรงเรียนมัธยมต้น 11,000 แห่ง ครูมัธยมมี 308,000 คน ระบบของโรงเรียนมัธยมต้นจะคล้ายโรงเรียนประถม ผู้ปกครองจะจ่ายค่าเดินทางซึ่งจะต้องมากกว่าในระดับประถมศึกษา คือพ่อแม่จะจ่ายประมาณ 104,000 เยน และ 92,000 เยน และจ่ายค่าอาหารอีก 30,000 เยน ส่วนที่ผู้ปกครองไม่ต้องจ่าย คือ หนังสือเรียน โรงเรียนมัธยมต้นจะสอนภาษาญี่ปุ่น เลขคณิต วิทยาศาสตร์ ช่วงนี้พ่อแม่และครูจะให้นักเรียนเรียนหนักเพื่อเตรียมนักเรียนให้เข้าโรงเรียนในระดับมัธยมปลายที่ดี เพราะการแข่งขันของนักเรียนที่จะต้องสอบในระดับมัธยมมีสูงมาก โรงเรียน

ในระดับมัธยมต้นส่วนใหญ่จะห้ามนักเรียนชั้นมัธยมต้นไม่ให้เข้าร้านกาแฟ ,
ร้านอาหาร และคาราโอเกะ เป็นต้น

โรงเรียนมัธยมปลายจะสอนเด็กนักเรียนตั้งแต่ อายุ 15-18 ปี
ในโรงเรียนมัธยมปลายของรัฐ อัตราค่าเรียน 60,000 เยนต่อปี และ ค่าเอกสาร
ประกอบการสอน 241,000เยนต่อปี ส่วนเกินอีก 54,000เยนต่อปี ครูในโรงเรียน
มัธยมปลายส่วนมากจะรู้สึกรับผิดชอบต่อสังคมในการตรวจเช็ควินัยของเด็กทั้ง
ในโรงเรียนและนอกเวลาเรียน เด็กมัธยมปลายจะสูบบุหรี่ไม่ได้ ผู้จัดการของร้าน
แมกโดนาลด์ (McDonald) แห่งหนึ่งสั่งคนทำงานในร้านดูแลความประพฤติของ
นักเรียนบางโรงเรียนห้ามเข้าดิสโก้หรือห้ามเล่นปาจิงโกะ (pachinkos) ร้าน
ก๋วยเตี๋ยวบางร้านในเมืองโยโกฮามามีป้ายบอกว่า เด็กที่ไม่สูบบุหรี่จะได้รับการ
ลดราคาก๋วยเตี๋ยวถึง 15% (Harry Wray,1999 : 29)

จำนวนโรงเรียน ครู และนักเรียนในแต่ละระดับของรัฐบาลทั้งส่วนกลาง
ส่วนท้องถิ่นและโรงเรียนเอกชนในปี 1998 จะเห็นได้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนโรงเรียน ครู และนักเรียนในแต่ละระดับของโรงเรียน
รัฐบาล ทั้งที่เป็นส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น และโรงเรียนเอกชนในปี 1998

	Kindergerntens	Elementary Schools	Lower Secondary Schools	Upper Secondary Schools	Special Educ. Schools	Colleges of technology	Junior Colleges	Universities	Specialized Training Colleges	Miscellaneous Schools
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
National	0.3	0.3	0.7	0.3	4.6	87.1	4.3	16.4	4.0	0.1
Local	41.3	99.0	93.4	75.7	93.9	8.1	10.2	10.1	6.2	1.9
Public										
Private	58.4	0.7	5.9	24.0	1.5	4.8	85.5	73.5	89.8	98.0

ในระดับการศึกษาภาคบังคับ 99.3% ของประถม, 94.1% ของมัธยม
 ต้นเป็นโรงเรียนรัฐบาล อนุบาลส่วนใหญ่ (58.4%), วิทยาลัยฝึกหัดเฉพาะอาชีพ
 (89.8%), โรงเรียนทั่วไป 98.0% เป็นเอกชน, Junior College 85.5%
 มหาวิทยาลัย 73.5% เป็นของเอกชน

ตารางที่ 3 ครูในแต่ละระดับ ปี 1998

	Kindergartens	Elementary Schools	Lower Secondary Schools	Upper Secondary Schools	Special Educ Schools	Colleges/Technology	Junior Colleges	Universities	Specialized Training Colleges	Miscellaneous Schools
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
National	0.3	0.4	0.6	0.2	2.6	87.3	4.7	41.3	2.1	0.0
Local Public	23.9	98.8	94.8	76.6	96.9	8.8	11.2	6.5	7.3	1.3
Private	75.8	0.8	4.5	23.2	0.5	3.9	84.1	52.2	90.6	98.6

ตารางที่ 4 นักเรียนในแต่ละระดับปี 1998

	Kindergartens	Elementary Schools	Lower Secondary Schools	Upper Secondary Schools	Special Educ Schools	Colleges of Technology	Junior Colleges	Universities	Specialized Training Colleges	Miscellaneous Schools
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
National	0.4	0.6	0.8	0.2	3.6	87.7	2.3	23.1	2.3	0.0
Local Public	20.1	98.5	93.8	69.9	95.4	8.0	5.6	3.6	4.6	1.1
Private	79.5	0.9	5.4	29.9	1.0	4.3	92.1	73.3	93.1	98.9

ที่มา : ทั้ง 2,3,4 เป็นตารางมาจาก Education in Japan ;

โรงเรียนระดับมัธยมปลายมีทั้งเรียนเต็มวันหรือเรียนเป็นช่วง เช่น ช่วงกลางวัน หรือเรียนเย็น ในเดือนเมษายน 1999 ได้มีการรวมมัธยมต้นและมัธยมปลายเข้าด้วยกัน

โรงเรียนเอกชนจะเก็บค่าเล่าเรียนสูงกว่าโรงเรียนรัฐประมาณ 50% รัฐจะให้นักเรียนผ่านชั้นชั้นเรียนใหม่ได้ต้องได้ 80 หน่วยกิตหรือมากกว่านั้น แต่ละวิชาจะเรียน 35 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ภาษาญี่ปุ่น 17 หน่วยกิต คณิตศาสตร์ 19 หน่วยกิต ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา ธรณีวิทยา อังกฤษ 18 หน่วยกิต วิชาอื่นก็มีสังคัมร่วมสมัย 4 หน่วยกิต ประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น 4 หน่วยกิต ประวัติศาสตร์โลก 4 หน่วยกิต ภูมิศาสตร์ 4 หน่วยกิต จริยธรรม การเมือง เศรษฐกิจ ดนตรี ศิลปะ การเขียนตัวอักษรจีนแบบคัดลายมือ ส่วนโรงเรียนอาชีวะ (Vocational high school) ใช้เวลาเรียน 3 ปี โรงเรียนช่างเทคนิค (technical high school) ใช้เวลา 5 ปี นอกจากนี้ยังมีโรงเรียนสำหรับคนพิการ โรงเรียนของญี่ปุ่นจะเริ่ม 1 เมษายน จบปีการศึกษาช่วง 31 มีนาคมของทุกปี

โรงเรียนชั้นประถม มัธยมต้น มัธยมปลาย มักจะมี 3 เทอม กระทรวงศึกษาธิการบังคับให้โรงเรียนทำงาน 210 วัน/ปี แต่โรงเรียนส่วนใหญ่ในต่างจังหวัดจะทำงาน 240 วัน/ปี การสอนมักจะเน้นความรู้ และการท่องจำ ตั้งแต่ชั้นประถม นักเรียนทุกคนต้องเรียนตัวอักษรจีนในการเรียนโรงเรียนมักจะส่งเสริมให้มีการแข่งขันกันซึ่งตรงกันข้ามกับค่านิยมของญี่ปุ่น

เด็กจะต้องเข้าเรียนหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับเป็นเวลา 9 ปี ตั้งแต่ 6-15 ปี โรงเรียนที่สอนต่อจากการศึกษาภาคบังคับมักจะให้นักเรียนสอบเข้าเพื่อวัดและจัดลำดับความสามารถนักเรียน หลักสูตรปัจจุบันของโรงเรียน

ประถมศึกษา มัธยมศึกษาและมัธยมปลายจะดูได้ในภาคผนวก นอกจากค่าใช้จ่ายที่ผู้ปกครองของนักเรียนจำเป็นต้องจ่ายในตารางที่ 1 ของ หน้า 121 แล้วผู้ปกครองยังมีค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมอีกที่ใช้ เพื่อพัฒนาทักษะและเพิ่มพูนความรู้ของลูก ซึ่งจะเห็นได้ในตารางที่ 5 ซึ่งเป็นตารางแสดงค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมในการเรียนพิเศษของนักเรียนในแต่ละระดับของปี 1996

ตารางที่ 5 ค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมในการเรียนพิเศษของนักเรียนในแต่ละระดับ

	ค่าใช้จ่าย ทั้งหมด	หนังสือ+ วัสดุ เครื่องเขียน	ครูสอน พิเศษ	โรงเรียน กวดวิชา	สอน พิเศษ	อื่นๆ
ชั้นประถม	¥ 209,631	¥ 26,843	¥ 10,541	¥ 52,347	¥ 118,696	¥ 1,024
มัธยมต้น	¥ 264,995	¥ 24,319	¥ 33,339	¥ 153,817	¥ 49,009	¥ 4,511
มัธยมปลาย	¥ 188,106	¥ 20,581	¥ 25,581	¥ 73,154	¥ 42,800	¥ 25,628

ที่มา : Education in Japan ของกระทรวงศึกษาธิการญี่ปุ่น หน้า 108

สรุป

ระบบการเขียนอักษรจีนเข้ามาในต้นศตวรรษที่ 5 ทำให้เกิดการศึกษาอย่างเป็นทางการขึ้นเป็นครั้งแรกสำหรับคนญี่ปุ่น ราวศตวรรษที่ 9 การเรียนรู้อย่างเป็นทางการขยายรวมความหลากหลายของวิชา ในช่วงนี้มีการพัฒนาการเขียนตัวคะนะ (kana) ซึ่งพัฒนาเป็นตัวเขียนของชาติ การมีการเขียนแบบคะนะทำให้การเรียนรู้เกี่ยวกับจีนน้อยลง และมีการเรียนร้อยแก้วร้อยกลองซึ่งเป็นภาษาพื้นเมืองของญี่ปุ่นมากขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากวัฒนธรรมของสมัยเออัน ที่ Lady Murasaki ซึ่งเป็นนักเขียนนิทาน และได้เขียนนิทานเรื่อง เกนจิ โมโนกาตะริ เป็นต้น

ประมาณ 1100 ครอบครัวนับรวมทั้งหลาย พยายามยึดอำนาจจากราชสำนักเกียวโต ทำให้การอ่านออกเขียนได้มีการแพร่กระจายมากขึ้น ปลาย 1100 - ต้นศตวรรษที่ 17 ญี่ปุ่นมีสงครามมากระหว่างตระกูลที่มีอำนาจและตระกูลที่อยากจะทำปกครองประเทศญี่ปุ่น ปี 1192 มินะโมะโตะ โยริโตะโมะ (Minamoto Yoritomo) บังคับให้จักรพรรดิแต่งตั้งตนเป็นโชกุน

การศึกษาของสมัยโทะกุงะวะเป็นการสะท้อนจากระบบการเมืองซึ่งเกี่ยวกับการแบ่งชนชั้น แม้ชามุไรจะอยู่ในชั้นบนสุดซึ่งมีไม่ถึง 10 % ของประเทศก็ตาม ปลายสมัยโทะกุงะวะมีโรงเรียนมากกว่า 200 แห่ง ที่สร้างขึ้นที่จะให้การศึกษาแก่ชามุไร โรงเรียนของผู้ครองจะสอนโดยเน้นเรื่องคุณธรรม จะต้องทำงานให้รัฐ ชามุไรต้องเรียนอย่างเป็นทางการเพื่อเพิ่มคุณธรรม ตามความเชื่อของขงจื้อ ชามุไรต้องมีคุณธรรม บริหารที่มีจริยธรรมและเป็นบุคคลตัวอย่างสำหรับสังคม โรงเรียนของเจ้าผู้ครองได้ทำให้การศึกษาสำหรับชามุไรดีขึ้น ปลายยุคโทะกุงะวะ ชามุไรจะอ่านออกเขียนได้ทุกคน สามัญชนรวมลูกพ่อค้าและชาวนาในปลายยุคโทะกุงะวะจะมีคนที่อ่านออกเขียนได้เป็นชาย 40% เป็นหญิง 15% (Ellinglon; 1992 : 20) โรงเรียนของเจ้าผู้ครอง,โรงเรียนฉิจุกุ และโรงเรียนวัด (Terakoya) ต่างได้รับอิทธิพลอย่างมากจากลัทธิขงจื้อ อิทธิพลของแนวคิดขงจื้อต่อคนรุ่นหนุ่มในสมัยโทะกุงะวะ คือ สถาบันการศึกษา ครูได้รับการนับถืออย่างมาก นักเรียนถูกคาดหวังสูงในเรื่องการซึมซับความรู้ การเรียนรู้ถือเป็นคุณธรรม ความเพียรพยายามได้รับการยกย่องมากกว่าความเก่ง จะเห็นว่าในสมัยโทะกุงะวะไม่มีระบบโรงเรียนของรัฐ การศึกษาทางการส่วนใหญ่เป็นเรื่องของชนชั้น แพศ และสถานที่ตั้งทางภูมิศาสตร์

จะเห็นได้ว่าการศึกษาของญี่ปุ่นได้มีการเปลี่ยนตามยุคสมัยและมีการปฏิรูปบ่อยครั้ง อย่างไรก็ตาม การศึกษาก็ยังเป็นไปตามความต้องการของรัฐ คือ ช่วงแรกการศึกษาจะเปิดให้กับนักรบ ต่อมาเห็นความจำเป็นของการศึกษาจึงเปิดโอกาสให้กับคนทุกชนชั้น เพราะปรัชญาการศึกษาของญี่ปุ่นเป็นการศึกษาที่ผู้เรียนต้องศึกษาเพื่อประเทศชาติ ไม่ใช่เพื่ออาชีพของตัวผู้เรียน อาจด้วยเหตุนี้ จึงทำให้รัฐพยายามจะช่วยค่าใช้จ่ายในการศึกษาให้กับประชาชนของตน ตามที่ได้กล่าวแสดงไว้ในตารางที่ 1 หน้า 121

เมื่อผู้นำญี่ปุ่นเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษา ผู้นำก็จะทำทุกอย่างตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า ญี่ปุ่นเปิดโอกาสทางการศึกษาให้คนญี่ปุ่นทุกคน หรืออยากให้คนญี่ปุ่นทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในด้านการศึกษา แต่ผลของการคิดถึงความเท่าเทียมในโอกาสการศึกษามากจนเกินไป ก่อให้เกิดการสอบแข่งขันอย่างรุนแรงเพื่อที่จะเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยทั้งดีและมีชื่อเสียง ความเท่าเทียมในโอกาสการศึกษาซึ่งเคยเป็นผลดีในอดีตได้กลายเป็นผลร้ายไปในยุคปัจจุบัน

แม้การศึกษาของญี่ปุ่นจะเริ่มมีปัญหาสังคมตั้งแต่เริ่มยุคทันสมัย ญี่ปุ่นก็ไม่ได้ย่อท้อ พยายามปรับปรุงและปฏิรูปอยู่ตลอดเวลา ในท่ามกลางความสำเร็จและความล้มเหลวของการศึกษา คนญี่ปุ่นก็ยังเชื่อว่า เด็กทุกคนมีความสามารถเท่ากันตอนเกิด ความสำเร็จและความล้มเหลวในชีวิต และการรักษาความดีดั้งเดิมขึ้นอยู่กับว่าเด็กมีความพยายามมากน้อยประการใด อย่างไรก็ดี ไม่ว่าญี่ปุ่นจะประสบความสำเร็จในด้านการศึกษามากเท่าใด ถ้าประชาชนญี่ปุ่นไม่มีจิตวิญญาณของการอยากเรียนรู้ ญี่ปุ่นก็คงไม่สามารถจะพัฒนาทั้งการศึกษาและพัฒนาประเทศให้เดินไปตามเป้าหมายของรัฐได้

หนังสืออ้างอิง

Befu, Harumi. Japan : Anthropological Introduction. Tokyo. Charles E. Tuttle Company, 1971.

Ellington, Lucien Education in the Japanese Life - Cycle : Implication for the United States. N.Y. The Edwin Mellen Press 1992.

Kaigo Tokiomi Japanese Education : Its Past and Present Tokyo. Kokosai Bunka Shinkokai. 1968.

Lebra, Takie gugiyama. Japanese Patterns of Behaviour, Honolulu. University Press of Hawaii. 1976.

Nakane, Chie. Japanese Society. London. Penquin 1970. Kinship and Economic Organization in Rural Japan, New York : Humanities Press Inc., 1967.

Smith, Robert J. Japanese Society : Tradition, Self and the Social Order. Cambridge. Cambridge University Press 1983.

Wray, Harry Japanese and American Education : Attitude and Practices. London, Bergin & Gervery 1999.

Ministry of Education. Science. Sports and Culture Education in Japan 2000 : A Graphic Presentation. MESSC 3-9906. Tokyo. Gyosei Corporation Japan. 2000.

ภาคผนวก

วิชาบังคับและจำนวนชั่วโมงที่สอนในการศึกษาภาคบังคับ

(PRESCRIBED SUBJECTS AND THE NUMBER OF SCHOOL HOURS IN COMPULSORY EDUCATION SCHOOLS)

ELEMENTARY SCHOOL

Grade		I	II	III	IV	V	VI
Subjects	Japanese Language	272	280	235	235	180	175
	Social Studies	-	-	70	85	90	100
	Arithmetic	114	155	150	150	150	150
	Science	-	-	70	90	95	95
	Life Environment Studies	102	105	-	-	-	-
	Music	53	70	60	60	50	50
	Arts and Handicraft	53	70	60	60	50	50
	Homemaking	-	-	-	-	60	55
	Physical Education	90	90	90	90	90	90
	Moral Education	34	35	35	35	35	35
Special Activities		34	35	35	35	35	35
Period for intergrated Study		-	-	105	105	110	110
Total		782	840	910	945	945	945

NOTE : ONE UNIT SCHOOL HOUR IS A CLASS PERIOD OF 45 MINUTES

LOWER SECONDARY SCHOOL

Grade		I	II	III
Required subject	Japanese Language	140	105	105
	Social Studies	105	105	85
	Mathametics	105	105	85
	Science	105	105	80
	Music	45	35	35
	Fine Arts	45	35	35
	Health and Physical Education	90	90	90
	Industrial Arts and Homemaking	70	70	35
	Foreign Language	105	105	105
	Moral Education	35	35	35
Special Activities		35	35	35
Elective Subjects		0-30	50-85	105-165
Period for intergrated Study		70-100	70-105	70-130
Total		980	980	980

NOTE :

1. ONE UNIT SCHOOL HOUR IS A CLASS PERIOD OF 50 MINUTES

2. AS REGARDS SCHOOL HOURS FOR ELECTIVE SUBJECTS THE STANDARD NUMBER OF SCHOOL HOURS FOR FOREIGN LANGUAGES SHALL BE 105 TO 140 FOR EACH GRADE. THE NAMES OF ELECTIVE SUBJECTS OTHER THAN FOREIGN LANGUAGES ARE SPECIFIED IN THE COURSE OF STUDY

วิชาที่ใช้ในการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและจำนวนหน่วยกิตในแต่ละวิชา
(GENERAL EDUCATION SUBJECTS IN UPPER SECONDARY SCHOOLS
AND THE STANDARD NUMBER OF CREDITS FOR EACH SUBJECT)

(Effective from April 1994)

Subject Areas	Subjects	Standard Number of Credits	Subjects Required of allstudents
Japanese Language	Japanese Language I	4	○
	Japanese Language II	4	
	Japanese Language Expression	2	
	Contemporary Japanese Language	4	
	Contemporary Japanese Use and Usage	2	
	Classics I	3	
	Classics II	3	
	Appreciation of Classics	2	
Geography and History	Word History A	2	} One of these two subjects
	Word History B	4	
	Japanese History A	2	} One of these four subjects
	Japanese history B	4	
	Geography A	2	
	Geography B	4	
Civics	Contemporary Society	4	○
	Ethics	2	or { ○
	Politics and Economy	2	○
Mathematics	Mathematics I	4	○
	Mathematics II	3	
	Mathematics III	3	
	Mathematics A	2	
	Mathematics B	2	
	Mathematics C	2	

Subject Areas	Subjects	Standard Number of Credits	Subjects Required of all
Science	Integrated Science ☆	4	☆ One subject each from two subject group of these five
	Physics I A } ☆	2	
	Physics I B } ☆	4	
	Physics II	2	
	Chemistry I A } ☆	2	
	Chemistry I B } ☆	4	
	Chemistry II	2	
	Biology I A } ☆	2	
	Biology I B } ☆	4	
	Biology II	2	
	Earth Science I A } ☆	2	
	Earth Science I B } ☆	4	
	Earth Science II	2	
Health and Physical Education	Physical Education	7-9	○
	Health	2	○
Art	Music I ☆	2	☆ One of these four subjects
	Music II	2	
	Music III	2	
	Fine Arts I ☆	2	
	Fine Arts II	2	
	Fine Arts III	2	
	Crafts Production I ☆	2	
	Crafts Production II	2	
	Crafts Production III	2	
	Calligraphy I ☆	2	
	Calligraphy II	2	
	Calligraphy III	2	

Subject Areas	Subjects	Standard Number of Credits	Subjects Required of all
Foreign Language(con.)	English I	4	
	English II	4	
	Oral Aural Communication A	2	
	Oral Aural Communication B	2	
	Oral Aural Communication C	2	
	Reading	4	
	Writing	4	
Home Economics	General home Economics	4	One of these three subjects
	Home Life Techiques	4	
	General Home Life	4	

Note :

1. 35 school hours of lesson per school year are counted as one credit.
2. One s school hour lasted minutes